

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Nagykerekéi Község Önkormányzata

2013-2018.

(a 2015. és 2017. évi felülvizsgálattal egységes szerkezetben)

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
A program háttere.....	3
A program céljai	4
Küldetésnyilatkozat.....	5
A település bemutatása	6
Helyzetelemzés.....	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	18
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	45
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	65
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	71
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	77
8. Helyi partnerség	82
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	83
Intézkedési terv	88
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	88
2. Az intézkedési területek részletes kifejtése	93
3. Összegző táblázat - Intézkedési Terv	110
4. Megvalósítás.....	115
5. A program nyilvánossága.....	116
6. Kötelezettségek és felelősségi körök.....	116
7. Elfogadás módja és dátuma	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Bevezetés

A program háttere

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelettel Nagykereki Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Jelen program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

Nagykereki Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a 47/2013. (VI. 27.) számú önkormányzati határozatával elfogadta Nagykereki Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programját, majd a 49/2015. (VI. 24.) önkormányzati határozatával a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2015. évi felülvizsgálatáról szóló dokumentumot.¹

A program felépítése

Az esélyegyenlőségi program **helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.**

A **helyzetelemzés célja** annak megállapítása, hogy a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján település milyen esélyegyenlőtlenségi problémákkal küzd.

A helyzetelemzés alapján **intézkedési tervet** kell készíteni. A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében a településeknek beavatkozásokat kell tervezniük.

Az esélyegyenlőségi program felülvizsgálata

A helyi esélyegyenlőségi programot öt évre kell tervezni. Időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Jelen felülvizsgálat célja a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadása és a 2015. évi felülvizsgálat óta eltelt időszak alatt bekövetkezett helyi szintű társadalmi változások, valamint az intézkedési tervben célul tűzött feladatok megvalósításának összegzése. A felülvizsgálat a helyzetelemzéshez szükséges statisztikai adatok frissítésén túl, adatelemzést nem tartalmaz, mivel az eltelt két éves időszakban jelentős társadalmi változás a korábbi tendenciákhoz képest az adatokból nem mutatható ki.²

A 2013-ban elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programban 17 beazonosított problémára született konkrét intézkedési javaslat. Jelen felülvizsgálat során új intézkedés meghatározására már nem került sor, a felülvizsgálat sokkal inkább az intézkedési terv megvalósulásának vizsgálatára irányul.³

A **Türr István Képző és Kutató Intézet** esélyegyenlőségi munkatársai segítették a program elkészülését, valamint részt vesznek az esedékes felülvizsgálatában is.

A program céljai

A program prioritásai (szinergiában a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia *felzárkózás-politikai céljaival*):

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya,
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái,
- csökkenjenek a hátrányos helyzetű és nem hátrányos helyzetű csoportok közötti társadalmi különbségek.

A program kiterjed:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

² Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A megvalósítás során érvényesítendő körülmények a településen:

- a szegregációmentesség;
- a diszkriminációmentesség;
- a társadalmi integráció;
- a minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása;
- a megkülönböztetés tilalma;
- az egyenlő bánásmód betartása;
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás.

Küldetésnyilatkozat

Nagykerekai Község Önkormányzata:

- az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során, intézményfenntartói szerepkörében, pályázóként és a közpolitikák alakítójaként érvényesíti;
- az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet kapjanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is;
- elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítás iránt: minden lakos számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen a településen;
- a képviselő-testület és szervei döntésein keresztül is kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén;
- a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházzal, önszerveződésekkel, társulásaival, egyesületeivel és alapítványaival együttműködve közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén;
- ösztönözi a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket, hogy vegyenek részt a helyi közösség életében;

- esélyegyenlőségi politikáját minél szélesebb körben megismerteti a helyi munkáltatókkal, munkavállalókkal, a helyi polgárokkal és a partner szervezetekkel.

A település bemutatása

Története

A falu Árpád-kori megtelepedését régészeti leletek bizonyítják. Eredeti neve Kereki volt. A helynév a kör alakú erdőt jelentő kerek szavunk származéka. Megtelepítői a későbbi Ártándy család ősei. Korai templomát a Szent Kereszt tiszteletére emelték. A váradi püspöknek fizetett tized összege szerint a 13. század végére még kis falu. Az Ártándyak korábban csak palánkkal védett földesúri kúriájából az 1440-es évekre várkastély épült ki, melyben a birtokos család lakott. A 16. század elején országos szerepre emelkedett család tizenegy faluból álló uradalmának központja.

Bocskai István felesége, Hagymássy Katalin révén kapja meg a várat. Az 1592-től váradi főkapitányi tisztelet elnyert Bocskai több száz katona elhelyezésére alkalmas, korszerű, komoly erősségé tette a várat, ahol maga is hosszabb ideig lakott.

A Bocskait megtámadó császári csapatok 1604. október 3-án ostromolták meg a várat, de kapitánya, Örvendi Pál, háromszáz segítségül hívott köleséri hajdúval és a kereki lakosság segítségével megvédte. Helytállásukat Bocskai azzal jutalmazta, hogy a falut mezővárosi rangra emelte, lakóit kivette a jobbágysorból. Örökös nélküli halála után a vár végrendelete értelmében unokaöccsége, Báthori Gábor erdélyi fejedelemé lett. Testvére, a rejtelmes és szomorú sorsú Báthori Anna hosszú évekig lakott a kereki várban. 1628-ban Bethlen Gábor adományozta öccsének, Istvánnak – az ő leánya hozományaként került a váruradalom Zólyomi Dávidhoz. A várat 1660-ban Szejdi pasa ostroma során nagy pusztulás érte. A lakóépület is elhanyagolódott, birtokosai nem itt éltek. A váruradalom Perényi Gáborné Zólyomi Erzsébet és fia halála után az erdélyi fejedelmi kincstáré lett. A település fizette a hódoltsági adót és 1692-ben csak tizennégy család lakott benne.

Az 1720–30-as években a falu földesura Joseph Kicing császári hadbiztos, aki a vár ép részében lakott. Katonaságnak és katolikus káplánnak is helyet adott 1749-ig. Ekkor vásárolta meg a birtokot a kastéllyal együtt id. Hodossy János, kunkapitány második felesége, özv. Mensáros Györgyné Magyary Kossa Judit részére. Férje halála után ő, majd leánya Klára és veje Csanády Sámuel, hajdúkerületi főkapitány a földesúr. Rendbe hozatták a kastélyrészt, de a várnak többé szerepe nem volt. A lepusztult lakóépület helyén 1752–84 között barokk kastély épült, délkeleti sarkán toronyszobával.

Utoljára Csanády Sándor 1848–49-es megyebiztos, nemzetőrkapitány, később országgyűlési képviselő lakott itt. A klasszicista kocsifeljáró, délnyugati porticus és belső átalakítás 1850-ben, a romantikus neobarokk átépítés 1870-ben a nevükhöz fűződik.

A Csanádyak alatt a bihari középbirtokosok kúriáira jellemző élet folyt. A kastély 1878–1929 között a Lakatos családé. 1927-ben került nem helyi birtokosok kezére, azóta nem lakták. A háború alatti években már gazdasági célt szolgált. A pusztulás 1945. után fokozódott. Elhordták a 17. századi körítő fal, a kapubejárat és a délnyugati sarokbástya maradványait is.

Az Országos Műemléki Felügyelőség helyi kezdeményezésre 1959–1962 között állította helyre. Benne más jellegű hasznosítás mellett könyvtár és állandó múzeumi kiállítás is helyet kapott.

Fekvése

Nagykerek a Sárrét keleti szélén, a Kis-Körös partján fekvő település. A község megközelíthető vasúton Debrecen felől (a Debrecen–Sáránd–Nagykerek-vasútvonal végállomása), illetve közúton, Biharkeresztes felől, Bedő irányából, valamint Berettyóújfalu felől, Hencida irányából és Debrecen felől, Kismarja irányából. 10 km-re van a 42-es úttól, Biharkeresztestől.

Demográfiai adatok:

Nagykerekben 2011. december 31-én 3727 hektárnyi területen (37,27 km²) 1290 fő volt az állandó lakosság, melyből a lakónépesség 1205 fő.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Lakónépesség
2007 (fő)	1275 fő
2008 (fő)	1185 fő
Lakónépesség számának változása (%)	93 %
2009 (fő)	1198 fő
Lakónépesség számának változása (%)	101 %
2010 (fő)	1185 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99 %
2011 (fő)	1205 fő
Lakónépesség számának változása (%)	102 %
2012 (fő)	1349 fő⁴
Lakónépesség számának változása (%)	112%
2013 (fő)	1364 fő
Lakónépesség számának változása (%)	101 %
2014 (fő)⁵	1375 fő
Lakónépesség számának változása (%)	101 %
2015 (fő)	1369 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. A táblázat alapján megállapítható, hogy a lakónépesség száma viszonylag állandó. A kismértékű ingadozások oka elsősorban a román állampolgárok lakásvásárlása a településen. Egyre több román állampolgár költözik községünkbe, és naponta innen ingáznak nagyvárad munkahelyükre.

⁴ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁵ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

2. számú táblázat - Állandó népesség

Állandó népesség száma	1360 fő ⁶
nő	679 fő
	50%
férfi	681 fő
	50%
0-2 évesek	44 fő
	3%
0-14 éves nők	120 fő
	9%
0-14 éves férfiak	101 fő
	7%
15-17 éves nők	19 fő
	1%
15-17 éves férfiak	33 fő
	2%
18-54 éves nők	374 fő
	28%
18-59 éves férfiak	421 fő
	31%
60-64 éves nők	46 fő
	3%
60-64 éves férfiak	42 fő
	3%
65 év feletti nők	120 fő
	9%
65 év feletti férfiak	84 fő
	6%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR (2014)

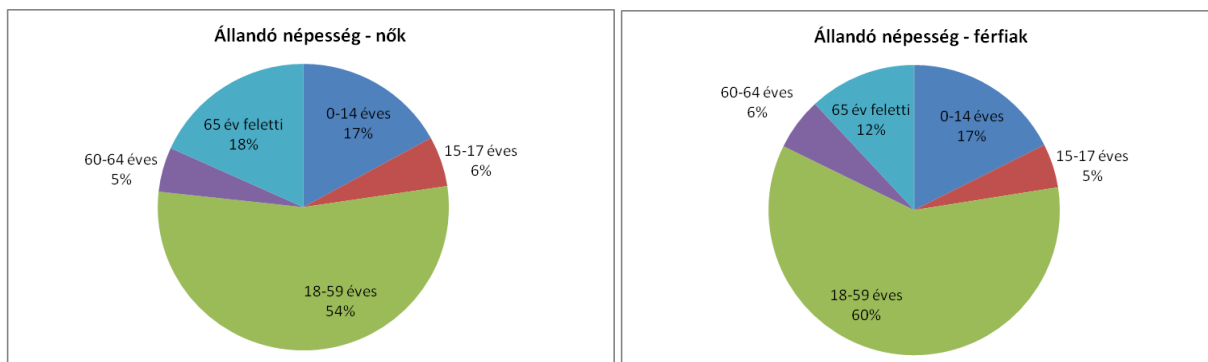
⁶ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

Állandó népesség száma	1378 fő⁷
nő	675 fő
	49 %
férfi	703 fő
	51 %
0-2 évesek	50 fő
	4 %
0-14 éves nők	117 fő
	8 %
0-14 éves férfiak	104 fő
	8 %
15-17 éves nők	21 fő
	2 %
15-17 éves férfiak	41 fő
	3 %
18-54 éves nők	319 fő
	23 %
18-59 éves férfiak	429 fő
	31 %
60-64 éves nők	51 fő
	4 %
60-64 éves férfiak	43 fő
	3 %
65 év feletti nők	116 fő
	8 %
65 év feletti férfiak	86 fő
	6 %

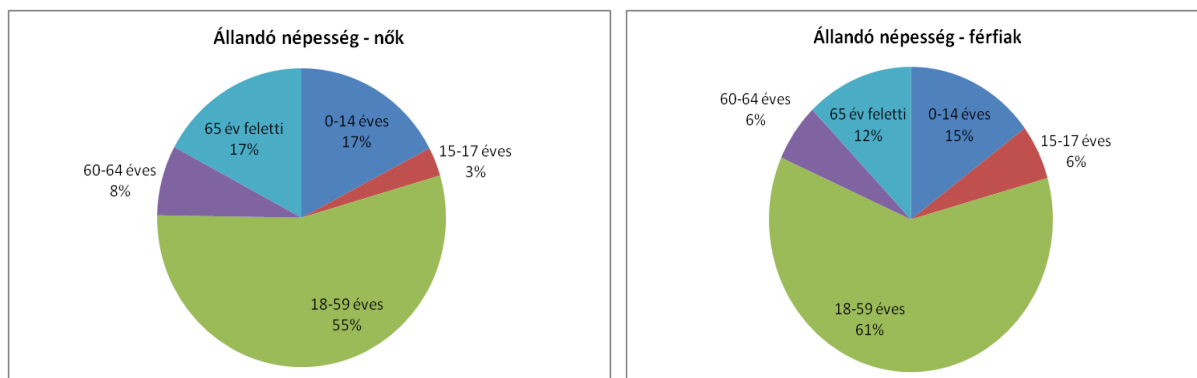
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR (2015)

Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk).

⁷ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

(2012)

(2015)

A diagramok az állandó népesség korcsoportok szerinti megoszlását mutatják, melyből megállapítható, hogy a település legnagyobb részét a munkaképes korosztály teszi ki. Azonban a jelenlegi gazdasági világválság, a kedvezőtlen foglalkoztatási helyzet, továbbá a fokozatosan romló szociális háló ezt a csoportot fenyegeti a legjobban, így a települési lakosok fokozatos elvándorlásának oka javarészt ezzel áll összefüggésben.

3. számú táblázat - Öregedési index

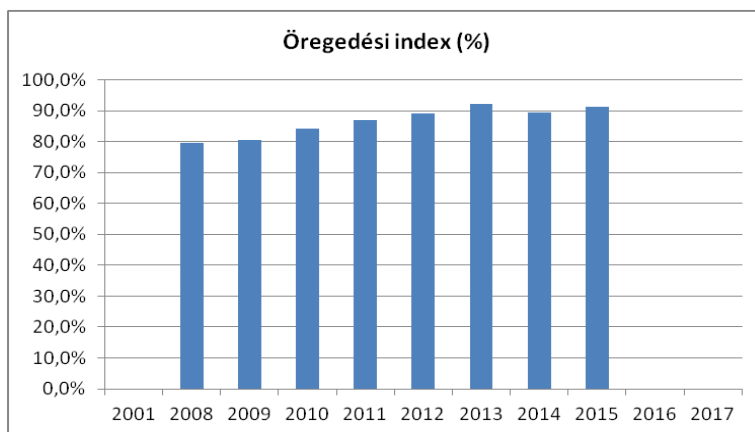
	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2008	195	245	79,6%
2009	193	240	80,4%
2010	192	228	84,2%
2011	194	223	87,0%
2012	197	221	89,1%
2013⁸	204	221	92,3%
2014⁹	205	229	89,5%
2015	202	221	91,4%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR,

⁸ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut.

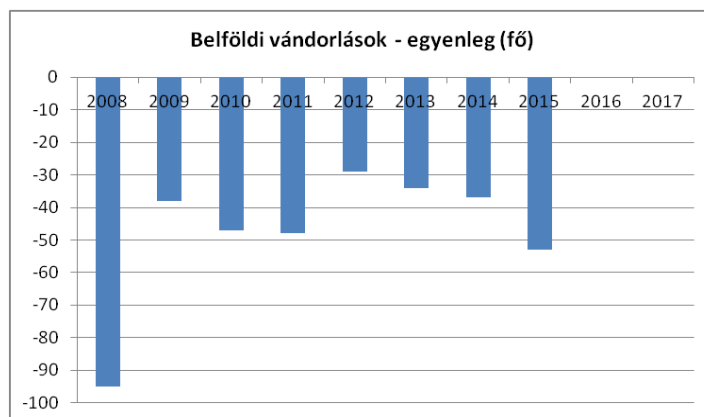

Az adatok alapján megállapítható, hogy a vizsgált időszak valamennyi évében 100 alatti az index, vagyis túlsúlyban vannak a 14 év alattiak. Ez alapján a településre jelenleg a fiatalos népességszerkezet jellemző, viszont megfigyelhető, hogy a 65 év felettiak száma 2010-től folyamatos növekszik, ezzel egyidejűleg a 0-14 év korúak száma pedig csökken, az öregedési index ennek megfelelően lassan emelkedik. A fiatalos népességszerkezetet figyelembe véve a gyerekeknek fokozottabb ellátására van szükség.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	23	118	-95
2009	29	67	-38
2010	20	67	-47
2011	33	81	-48
2012¹⁰	35	64	-29
2013	29	63	-34
2014¹¹	29	66	-37
2015	29	82	-53

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

¹⁰ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

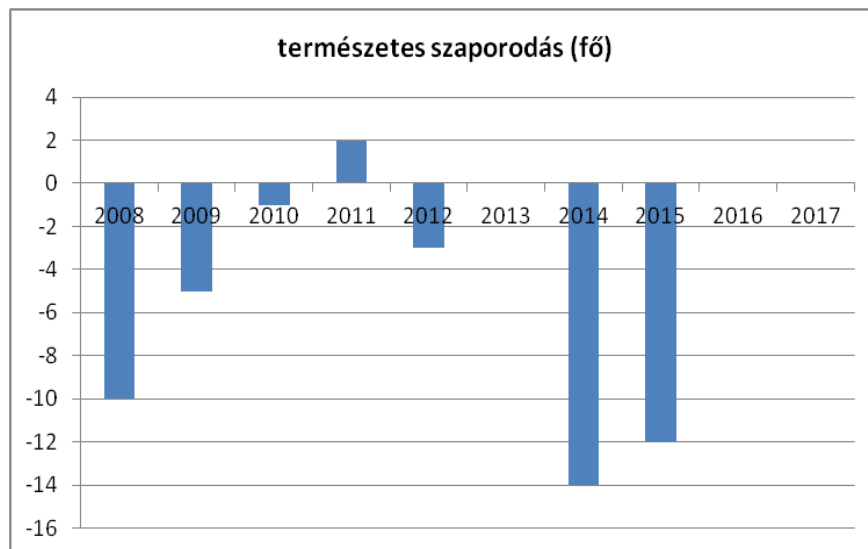
A belföldi vándorlások egyenlegét megvizsgálva megállapítható, hogy az állandó elvándorlások száma a vizsgált évek mindegyikében meghaladja az állandó odavándorlások számát. A települést a negatív vándorlási egyenleg jellemzi. Kiemelkedő a 2008-as év, amikor ötször annyi volt az elvándorlások száma, mint az odavándorlásoké.

A következő táblázat mutatja a születések és halálozások számának alakulását.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	7	17	-10
2009	17	22	-5
2010	15	16	-1
2011	18	16	2
2012¹²	8	11	-3
2013	16	16	0
2014¹³	16	30	-14
2015	9	21	-12

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A születések és halálozások száma ingadozik, de a természetes szaporodás értéke egyre kedvezőbb értéket mutat, 2012-ben ez az érték már pozitív, **2014-ben pedig stagnáló.** ¹⁴

¹² Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

¹⁴ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

Helyzetelemzés

„Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”¹⁵

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

- Magyarország Alaptörvénye XV. cikk
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról
- Az emberi erőforrások minisztere 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelete a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól
- 31/2007. (II. 28.) Korm. rendelet a területfejlesztéssel és a területrendezéssel kapcsolatos információs rendszerről és a kötelező adatközlés szabályairól

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Nagykerekai Község Önkormányzatának Képviselő-testület 2013. április 30. napján fogadta el a 8/2013. (V. 02.) önkormányzati rendeletét a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni szociális ellátások és szociális szolgáltatások helyi szabályozásáról. A törvényi előírásokon túl, a rendelet célja, hogy településünkön olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll.

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékoságból eredő szükségletek, eltartottak gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgálják.

¹⁵ Magyarország Alaptörvénye

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Nagykereki Község Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2010-2014-es periódusra 2010-ben készült, melynek készítését az Ötv. 91. § (1) bekezdése írja elő. A dokumentum olyan prioritásokat határoz meg, amelyek megvalósításával a településen élők helyzete javul, mindez az egyenlő esélyek biztosítását is segíti.

A program prioritásai a következők:

Infrastruktúra fejlesztése:

- a biztonságos gyalogos közlekedés feltételeinek kialakítása,
- felszíni vízelvezetés,
- középületek folyamatos felújítása, akadálymentesítése.

Gazdaságfejlesztés:

- az önkormányzat gazdasági tevékenységének kialakításával segíti a program a településen élők foglalkoztatását,
- közbiztonság fejlesztése,
- civil szervezetek működésének támogatása.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2.2.1 A Biharkeresztesi Közoktatási Intézményi Társulás 2008-ban készítette el a Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervet, melynek legfőbb célja a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése.

Az intézkedési terv kiemelt feladatai között szerepel a kompetencia eredmények javulása, az évismétlők arányának csökkenése, a magántanulók számának visszaszorítása, a középfokú oktatási intézményekben továbbtanulók arányának növekedése és a hiányzások számának leszorítása érdekében.

2.2.2 A Bihari Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása szintén 2008-ban készítette el a Berettyóújfalui Kistérség Közoktatási Intézkedési Tervét, mely a kistérség területére készült, és 2008. szeptember 1-jétől 2013. augusztus 31-ig, 5 év időtartamra szól.

Az együttműködés célja a folyamatos, kiegyensúlyozott térségi fejlesztés elősegítése a közoktatási feladatellátásban, melynek egyik eszköze a közös tervezés.

Az együttműködés alapelvei:

- Az együttműködés a kistérség településein élők számára tegye elérhetővé a minőségi közoktatási szolgáltatásokat, mérséklődjének az egyenlőtlenségek;
- Térségi tanulmányi, kulturális és sportversenyek rendszerbe foglalt szervezésével a tehetséggondozást szolgálja;
- A kistérségben folyamatosan szervezett továbbképzések, tanfolyamok szolgálják a pedagógusok, egyéb szakdolgozók felkészítését a közoktatási új feladatok minél magasabb színvonalú ellátása érdekében;
- Kiemelt feladat legyen az EU csatlakozásból adódó feladatokra való felkészítés (pl. kistérségi pályázatírás), az erőforrások fejlesztését uniós pályázati források kiaknázásával is segíteni kell;
- Segítse a települések tanügy-igazgatási tevékenységének törvényes végzését;
- Tegye hatékonyabbá, gazdaságosabbá a közoktatási feladatok végzését, a közoktatási szolgáltatások színvonala gazdaságossági szempontok érvényesítésével lényeges helyi többletforrás nélkül javuljon;
- A kistérségi együttműködésben megoldott feladatok legyenek összhangban a települési és megyei fejlesztési tervekkel.

Az együttműködés céljai:

- A közoktatási feladatok tervszerű ellátása a településfejlesztés/térségfejlesztés nélkülözhetetlen eleme.
- A tankötelezettség teljesítéséhez kapcsolódó igazgatási, szervezési, szakmai feladatok és szolgáltatások többsége csak kistérségi szinten finanszírozható.
- Az óvodai nevelés teljes körű biztosítása alapozza meg az esélyegyenlőtlenségek csökkentését.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása megyei- kistérségi- települési-intézményi feladat, ezért csak rugalmas szervezési és együttműködési keretek között látható el eredményesen, hatékonyan.
- A középfokú nevelés – oktatás - képzés térségi szintű tervezése a humán erőforrás-fejlesztés helyi rendszerének alapjait jelenti.
- A művészeti nevelés a tehetséggondozáson túl a civil társadalom kulturális értékeit, kapcsolatrendszerét erősíti, gyarapítja.
- A felnőttoktatás a térség lakosságmegtartó képességét növelheti.
- A kistérségben élő román és roma kisebbség egymástól teljesen eltérő, de egyaránt sajátos, összehangolandó közoktatás-szolgáltatási feladatot jelent.

- A felzárkóztatás intézményi és intézményközi formái egyaránt megkerülhetetlen feladatot jelentenek, melyek térségi együttműködés mellett is a legnehezebb teendők egyikét jelentik.
- A kistérségi pedagógiai szolgáltatások rendszere az alapja a nevelő-oktató munka színvonal-emelkedésének, az innováció felgyorsulásának.
- A nem önkormányzati fenntartású intézmények működését is célszerű figyelembe venni a kistérség koncepcionális és operatív tervezésénél egyaránt.
- Iskolai közlekedési hálózat fenntartása.
- A testi fejlődést elősegítő sportcentrum közös működtetése.
- Koordináló iroda fenntartása.

Az együttműködés elvárt eredményei:

- a kistérség valamennyi településén összehangoltan, a törvényességi és szakmai segítséget elfogadva működik közoktatási szolgáltatás;
- a többcélú kistérségi társulás többletbevételre tesz szert:
 - költségvetési támogatásból,
 - pályázati forrásokból;
- hatékonyabbá válik a humán erőforrás gazdálkodás, (javul a szakos ellátottság, eredményesebbé válik a pedagógiai munka);
- ésszerűbb lesz a közoktatáshoz kapcsolódó ágazatok feladatellátása, (közművelődés, gyermekjóléti szolgálat, könyvtári ellátás stb.);
- bővül a közoktatási szolgáltatások köre (pl. tanügyigazgatás);
- optimális osztály- és csoportlétszámokat lehet elérni;
- a kistérségi szintű együttműködésben vállalt feladatellátás legyen összhangban a megyei és a települési fejlesztési tervekkel,
- biztosítsa az Európai Unió csatlakozásából adódó, a kistérségi preferenciákat szolgáló források elérhetőségét,
- segítse elő a települések tanügy-igazgatási tevékenységének jogkövető megvalósítását és koordinációját,
- járuljon hozzá a közoktatási feladatellátás költséghatékonyabb teljesítéséhez,
- biztosítsa a kistérség közoktatásában foglalkoztatottak szakmai együttműködését és képzését, továbbképzését,
- segítse elő az egyéni képességek és adottságok figyelembe vételén alapuló fejlesztés (tehetséggondozás, sajátos nevelési igények kielégítése) gyakorlati megvalósítását,
- a kistérség munkaerő piaci folyamatainak követésével, a helyi szakmai kompetenciák bővítésével járuljon hozzá a hatékony felnőttképzéshez.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR rendszer adatbázisából, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki.

Az önkormányzat számára a koherens esélytervhez szükséges információk rendelkezésre állnak. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés még nehézkes. Az adatok gyűjtése elsősorban a fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásáról, iskolai végzettségéről, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről, az idősek informatikai jártasságáról problémás.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

2011. évi felmérések szerint hazánkban 1,2 millió felett van a szegény emberek száma. Míg korábban az öregkori szegénység volt a jellemzőbb, napjainkban a gyermekeké vált azzá. Egyre többen tartoznak a mélyszegények közé is.

A szegénységnek nincs mindenki számára elfogadott, örökérvényű definíciója. Általában azokat a területi egységeket tekintjük mélyszegénység által sújtott településeknek, településrészeknek, ahol a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.

A roma népességre vonatkozóan kevés hivatalos adat áll rendelkezésünkre. Nagykerekiben a 2001-es népszámlálás adatai alapján 49 fő roma nemzetiségű ember élt, mely az akkori lakosságszám 3,5 %-át jelentette. A 2011-es népszámlálás adatai alapján 62 fő roma nemzetiségű ember él a településen, ez a lakosságszám 4,9 %-a. Természetesen ezeket az adatokat fenntartásokkal kell venni. A népszámlálási adatok azért megbízhatatlanok, mivel a legtöbb roma származású ember nem vallja magát romának.

A roma lakosság szociális helyzetére vonatkozóan sincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb. Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás, piacgazdasági átalakulás legnagyobb vesztese a roma népesség.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Annak megítélése, behatárolása, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy-egy településen, országtól függően más és más.

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén, illetve háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembe vételével készítünk elemzéseket. A lakossági jövedelmekre és átlagkeresetekre vonatkozó adatokat települési szinten nem állnak rendelkezésünkre.

Nagykerekai egyike a bihari térség gazdaságilag, társadalmilag hátrányos helyzetű településeinek. Hátrányos helyzete a falu elhelyezkedéséből, a lakosság összetételéből, rossz infrastrukturális ellátottságából, a kulturáltság, iskolai- szakmai végzettség alacsony színvonalából, a nagymértékű munkanélküliségből adódik. A lakosok szerény, de elfogadható körülmények között élnek. Otthonaik fenntartása azonban ma egyre nehezebb, mely oka elsősorban a munkanélküliség. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák.

A település gazdaságilag aktív lakosainak mintegy 17 %-a (2012-ben 160 fő) regisztrált munkanélküli. A regisztrált álláskeresők többségének a munkanélküli és szociális ellátások, valamint a közfoglalkoztatás keretében történő alkalmazás idejére biztosított közfoglalkoztatási bér jelent állandó jövedelmet.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a településen 2011-ben a foglalkoztatottak száma 322 fő volt. Ugyanezen évben a településen a KSH adatai alapján 171 fő öregségi nyugdíjban, 78 fő rokkantsági és rehabilitációs ellátásban, 35 fő hozzátartozói nyugdíjban, 11 fő életkoron alapuló ellátásban részesült.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Egy település gazdasági szerkezete a település gazdasági-társadalmi fejlettségét tükrözi. Bár napjainkra az egyes nemzetgazdasági ágak súlypontjai globális méretekben is a mezőgazdaság rovására és a tercier/szolgáltató szektor javára tolódtak el, az ún. gazdasági szerkezetváltás nem minden térségben, településen zajlott le azonos intenzitással. A település népességmegtartó ereje az infrastruktúrától, az önkormányzati és közintézmények működtetésétől és színvonalától egyaránt függ.

A helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai követelményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A rendszerváltás után a helyi Termelőszövetkezet felszámolásra került. Az addig ott dolgozó, fizikai munkát végző, szakképesítéssel általában nem rendelkező emberek elhelyezkedése szinte lehetetlenné vált. Elmondható hogy a településen az Önkormányzat a legjelentősebb foglalkoztató, mivel ipari tevékenység nincs a településen.

Az önkormányzat által állandó foglalkoztatottak száma: 3 fő teljes és 1 fő részmunkaidőben. A lakók többségének az alkalmi munkák, mezőgazdaság, kisebb mértékben a kisvállalkozások biztosítanak szerény megélhetést.

Nagykerékiben a regisztrált vállalkozások száma 2011-ben 154 volt, melyből a regisztrált őstermelők száma 118, regisztrált egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplők száma 16. Mint látható a lakosság egy része őstermelőként próbál jövedelemre szert tenni, az egyéni vállalkozások száma igen alacsony.

A településen a foglalkoztatottak száma 2011-ben a Népszámlálás adatai szerint 322 fő volt, mely a teljes lakosság 27,1 %-a , a népesség 71,2%-a (893 fő) pedig gazdaságilag inaktív.

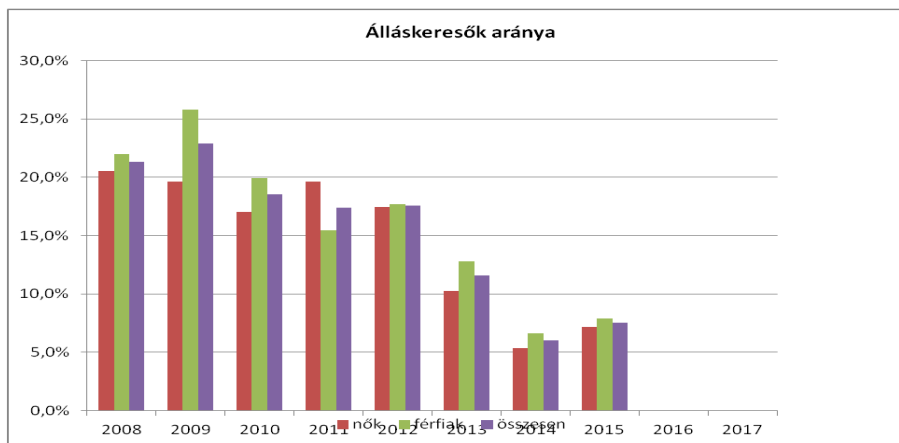
6. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	399	441	840	82	20,6%	97	22,0%	179	21,3%
2009	402	446	848	79	19,7%	115	25,8%	194	22,9%
2010	411	462	873	70	17,0%	92	19,9%	162	18,6%
2011	408	465	873	80	19,6%	72	15,5%	152	17,4%
2012	429	481	910	75	17,5%	85	17,7%	160	17,6%
2013¹⁶	458	476	934	47	10,3%	61	12,8%	108	11,6%
2014¹⁷	447	497	944	24	5,4%	33	6,6%	57	6,0%
2015	434	508	942	31	7,1%	40	7,9%	71	7,5%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, helyi adat

¹⁶ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹⁷ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy Nagykerekiben a 15-64 év közötti lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskereső száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között. Az adatok tanúsága szerint 2009-től csökkent a nyilvántartott álláskereső száma. A közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatottak számának növekedésével függhet össze a csökkenő tendencia. A nemek arányát megvizsgálva megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskereső többségét férfiak alkotják.

7. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹⁸	2014	2015 ¹⁹
nyilvántartott	fő	179	194	162	152	160	108	57	71
20 éves és fiatalabb	fő	11	12	7	7	6	9	4	7
	%	6,1%	6,2%	4,3%	4,6%	3,8%	8,3%	7,0%	9,9%
21-25 év	fő	15	23	25	25	26	13	7	15
	%	8,4%	11,9%	15,4%	16,4%	16,3%	12,0%	12,3%	21,1%
26-30 év	fő	21	27	17	13	15	11	4	3
	%	11,7%	13,9%	10,5%	8,6%	9,4%	10,2%	7,0%	4,2%
31-35 év	fő	18	25	19	21	21	15	7	7
	%	10,1%	12,9%	11,7%	13,8%	13,1%	13,9%	12,3%	9,9%
36-40 év	fő	28	22	21	18	19	10	5	10
	%	15,6%	11,3%	13,0%	11,8%	11,9%	9,3%	8,8%	14,1%
41-45 év	fő	26	27	30	21	22	16	4	3
	%	14,5%	13,9%	18,5%	13,8%	13,8%	14,8%	7,0%	4,2%
46-50 év	fő	19	27	17	16	17	11	6	4
	%	10,6%	13,9%	10,5%	10,5%	10,6%	10,2%	10,5%	5,6%
51-55 év	fő	27	23	18	15	18	10	7	7
	%	15,1%	11,9%	11,1%	9,9%	11,3%	9,3%	12,3%	9,9%
56-60 év	fő	13	5	8	16	16	11	12	10
	%	7,3%	2,6%	4,9%	10,5%	10,0%	10,2%	21,1%	14,1%
61 év felett	fő	1	3	0	0	0	2	1	5
	%	0,6%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,9%	1,8%	7 %

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, helyi adat

¹⁸ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹⁹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontása, illetve idősoros változása rámutat arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztály tekintetében miként változik. Nagykerekiben viszonylag magas a 25 év alatti álláskereső (32 fő – összes álláskereső 20 %-a; **2014-ben 11 fő – összes álláskereső 19,3 %-a²⁰**), valamint az 50 éven felüli álláskereső (34 fő – összes álláskereső 21,2 %-a; **2014-ben 20 fő – összes álláskereső 35,2 %-a²¹**) aránya. Ahogyan az ország más részeire is jellemző, a pályakezdő, illetve az idősebb (50 év feletti) korosztály nehezen talál munkát.

8. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemeként

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	82	97	179	50	59	109	61,0%	60,8%	60,9%
2009	79	115	194	43	38	81	54,4%	33,0%	41,8%
2010	70	92	162	38	69	107	54,3%	75,0%	66,0%
2011	80	72	152	54	42	96	67,5%	58,3%	63,2%
2012	75	85	160	32	39	71	42,7%	45,9%	44,4%
2013²²	47	61	108	21	33	54	44,7%	54,1%	50,0%
2014	24	33	57	8	16	24	33,3%	48,5%	42,1%
2015²³	31	40	71	14	13	27	45,2%	32,5%	38,0%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, helyi adat

A táblázat azt mutatja meg, hogy milyen arányban vannak a tartós munkanélküliek a településen. Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése, figyelemmel a nemek közötti különbségre.

A regisztrált munkanélkülieken belül a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartásban lévő álláskereső aránya kiemelkedően magas, három évben is meghaladta a 60 %-ot, **de az utóbbi években javuló tendenciát mutat.²⁴**

A nemek arányát megvizsgálva megállapítható, hogy a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartásban lévő személyek közül a nők aránya magasabb.

A településen jelenleg nem tapasztalhatók olyan gazdasági folyamatok, amelyek az állástalanok számát csökkenthetnék. Az önkormányzat a legfőbb foglalkoztató, ezért a munkaerő-piaci szempontból hátrányos

²⁰ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

²¹ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

²² Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

²³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

²⁴ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

helyzetben lévő álláskeresők számára kiemelt jelentőséggel bír az önkormányzat által szervezett **közfoglalkoztatás**. 2012. évben a hatékony és értékteremtő közfoglalkoztatási programok kiemelkedő befolyással bírtak az érintettek számára. 2012. évben a rövid időtartamú 4 órás közfoglalkoztatás helyett a hangsúly a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásra tevődött át.

2012. évben a közfoglalkoztatás az alábbi területeken valósult meg:

- Az önkormányzat által szervezett *hagyományos közfoglalkoztatás* keretében a foglalkoztatottak településtisztasági, közterületek rendezése, intézmények karbantartási, belterületi vízrendezési, intézményi kisegítői feladatokat láttak el.
- Startmunka mintaprogram keretében Biharkeresztes város gesztorságával Nagykerekiből a programban 2012-ben 40 fő vett részt

Nagykereki Község Önkormányzata részt vesz a Biharkeresztes gesztorságával folytatott startmunka-programban, a munka világába történő visszavezetés céljából.

A program két részből áll:

- mezőgazdasági projekt (2012-ben 31 fő vett részt a programban Nagykerekiből)
- mezőgazdasági földutak rendbetétele projekt (2012-ben 9 fő vett részt a programban Nagykerekiből)

A projekt mezőgazdasági programeleme lehetőséget biztosít a mezőgazdasági növénytermesztés alapjainak az elsajátítására és ezen keresztül a résztvevők önfenntartó képességének javítására. A program kizárólag elsődleges mezőgazdasági termékek előállítását teszi lehetővé, mely feldolgozatlanul kerül eladásra. A program önfenntartó képességének hosszú távú biztosítása érdekében Biharkeresztes Város Önkormányzata tartósító üzem létrehozásával másodlagos feldolgozottsági szintű mezőgazdasági termékeket vagy termékcsoportokat szeretne előállítani. A tevékenységek a startmunka-programban előállított termények tisztítására, darabolására, csomagolására és savanyítására terjednének ki.

A programban érintett településeken a startmunka-program „Mezőgazdasági Projekt” keretébe bevont közfoglalkoztatottak közül Nagykerekiben 31 fő vett részt a Türr István Képző és Kutató Intézet által szervezett „Háztáji növénytermesztés és tartósítás” elnevezésű képzésen. A program keretében foglalkoztatottak a képzés során elsajátították a mezőgazdasági növénytermesztés, a tartósítás alapjait.

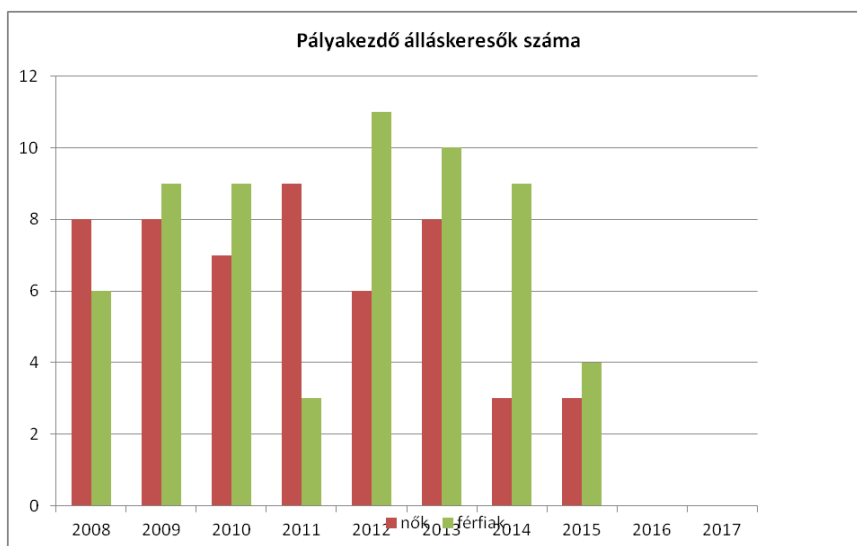
A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Berettyóújfalui Járási Hivatal II. Járási Munkaügyi Kirendeltségének a 2012. évre vonatkozó tájékoztatója szerint Nagykerekiben 2012-ben 34 fő hosszabb idejű közfoglalkoztatásban, 9 fő mezőgazdasági földutak rendbetétele projektben, 31 fő mezőgazdasági programban, 24 fő belvíz-elvezetési programban, 2 fő bio- és megújuló energia projektben, 11 fő országos

közfoglalkoztatási programban vett részt. 2012-ben a településen összesen 111 fő vett részt rövidebb, vagy hosszabb ideig közfoglalkoztatásban.

9. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	100	110	210	8	8,0%	6	5,5%	14	6,7%
2009	94	107	201	8	8,5%	9	8,4%	17	8,5%
2010	93	107	200	7	7,5%	9	8,4%	16	8,0%
2011	94	115	209	9	9,6%	3	2,6%	12	5,7%
2012	102	121	223	6	5,9%	11	9,1%	17	7,6%
2013²⁵	111	127	238	8	7,2%	10	7,9%	18	7,6%
2014²⁶	109	130	239	3	2,8%	9	6,9%	12	5,0%
2015	107	136	243	3	2,8%	4	2,9%	7	2,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, helyi adat

A táblázat egy fontos munkaerő-piaci helyzetre, a pályakezdők helyzetére irányítja a figyelmet. A pályakezdők elhelyezkedési esélye a településen kilátástalan, mert helyben nincs munkahely.

A nemek aránya a pályakezdő álláskeresők között a vizsgált években hasonló. Kivétel a 2011-es év, amikor jelentősen csökkent a pályakezdő álláskeresők között a férfiak aránya, míg a nők aránya növekedést mutatott. **2013-ban ismét a férfiak vannak többségben és a pályakezdő munkanélküliek száma is megemelkedett.**²⁷

²⁵ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

²⁶ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

²⁷ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

Aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést, hátrányos helyzetű munkavállalónak kell tekinteni. A nem megfelelő – alacsony vagy a munkáltatói igényektől eltérő – iskolai végzettség, szakképzettség az elhelyezkedést megnehezíti.

10. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	1063	551	512	774	371	403	289	27,2%	180	32,7%	109	21,3%
2011	1031	519	512	891 ²⁸	427	464	140	13,6%	92	17,7%	48	9,4%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás, Önkormányzati adatgyűjtés

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a 15 évesnél idősebb lakosságból az alacsony iskolai végzettségűek aránya 27,2 %, amely igen magas érték, ez pedig nehezíti elhelyezkedési esélyeiket is. **Az alacsony iskolai végzettségűek aránya 13,6 %-ra csökkent 10 év alatt.**²⁹ Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők magas száma összefügghet azzal is, hogy 2001-ben az idősebb korosztályból sokan éltek még, akik 6 elemi, vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeztek.

A községben élő aktív korú lakosság egy része átmenetileg hosszabb, vagy rövidebb időre álláskereső lesz.

11. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	179	12	6,7%	113	63,1%	54	30,2%
2009	194	9	4,6%	125	64,4%	60	30,9%
2010	162	7	4,3%	96	59,3%	59	36,4%
2011	152	6	3,9%	99	65,1%	47	30,9%
2012	160	11	6,9%	98	61,3%	51	31,9%
2013 ³⁰	108	4	3,7%	56	51,9%	48	44,4%
2014	57	1	1,8%	30	52,6%	26	45,6%
2015 ³¹	71	2	2,8%	41	57,7%	28	39,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, helyi adat

²⁸ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

²⁹ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

³⁰ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

³¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők közül a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya igen magas, 2012-ben 109 fő, az álláskeresők 68 %-a, **2014-ben 31 fő, az álláskeresők 45,6 %-a.** ³²

Az álláskeresők közül 2012-ben 48 fő rendelkezett középfokú végzettséggel, felsőfokú végzettségű álláskereső pedig 3 fő volt.

12. számú táblázat - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzettek

év	Általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
		Fő	%
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	n.a	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

13. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	0	0	0	0	0	0	0
2010	0	0	0	0	0	0	0
2011	0	0	0	0	0	0	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A településen nincs általános iskolai és középfokú felnőttképzés, de külső szervek különböző képzéseket, tréningeket biztosítanak elsősorban a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetben lévő álláskereső, pályakezdők, 50 év felettiek, elavult szakképzettséggel, illetve szakképzettséggel nem rendelkezők segítésére a minél hamarabbi munkaerő-piacra történő visszakkerülés érdekében. 2012-ben a TKKI által szervezett háztáji növénytermesztés és tartósítás képzés volt a településen biztosított. 2013-ban szintén a TKKI által szervezett, a TÁMOP 2.1.6. „Újra tanulok” projekt keretében közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzést végez. A képzésben résztvevők alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen felnőttek, továbbá olyan felnőttek, akiknek a szakképzettsége elavulttá vált.

³² Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

Az egyenlőtlenség meglétét bizonyító esetekről nincs tudomásunk, ha mégis érzékelhető a mindennapok során, az a társadalomban meglévő előítéletek alapján értelmezhető. Ezek ellen minden lehetséges eszközzel fel kell lépni.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt az elmúlt években többször is módosították, melynek előírásait a Képviselő-testület a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni szociális ellátások és szolgáltatások helyi szabályozásáról szóló 13/2013. (V. 02.) önkormányzati rendeletébe épített be.

A Szt. 2. §-a alapján „A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.”

A Szt. 25. §-a alapján a szociális ellátás formái:

„25. § (1) A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható.

(2)

(3) Szociális rászorultság esetén a jogosult számára

a) a települési önkormányzat jegyzője az e törvényben meghatározott feltételek szerint

aa) foglalkoztatást helyettesítő támogatást,

ab) rendszeres szociális segélyt,

ac) lakásfenntartási támogatást;

b) a települési önkormányzat képviselő-testülete az e törvényben, illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint

ba) a 43/B. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díjat,

bb) átmeneti segélyt,

bc) temetési segélyt;

c) a járási hivatal az e törvényben meghatározott feltételek szerint

ca) időskorúak járadékát,

cb) a 41. § (1) bekezdésében és a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díjat;

állapít meg (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások).”

A Szt. 47. § (1) bekezdése alapján természetben nyújtható szociális ellátások:

„47. § (1) A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások közül természetbeni szociális ellátás formájában

- a) a rendszeres szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- b) a lakásfenntartási támogatás,
- c) az átmeneti segély és
- d) a temetési segély nyújtható.”

Az álláskeresőik részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői járadék maximum 90 nap lehet, a munkaerő-piaci járulékalap 60 %-a, legfeljebb a minimálbér 100 %-a (98.000 forint).

14. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

	Nyilvántartott álláskeresőik száma	Segélyben részesülők fő	Segélyben részesülők %
2008. 1. negyedév	209	20	9,5
2008. 2. negyedév	142	5	3,5
2008. 3. negyedév	207	30	14,5
2008. 4. negyedév	164	11	6,7
2008. átlag	181	17	9,4
2009. 1. negyedév	199	20	10,1
2009. 2. negyedév	214	6	2,8
2009. 3. negyedév	113	4	3,5
2009. 4. negyedév	194	72	37,1
2009. átlag	180	26	14,4
2010. 1. negyedév	174	20	11,5
2010. 2. negyedév	110	5	4,5
2010. 3. negyedév	142	44	30,9
2010. 4. negyedév	142	3	2,1
2010. átlag	142	18	12,7
2011. 1. negyedév	283	70	24,7
2011. 2. negyedév	186	3	1,6
2011. 3. negyedév	225	31	13,7
2011. 4. negyedév	205	1	0,4
2011. átlag	225	26	11,6
2012. 1. negyedév	202	0	0
2012. 2. negyedév	152	0	0
2012. 3. negyedév	158	0	0
2012. 4. negyedév	159	0	0
2012. átlag	168	0	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

15. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

év	nyilvántartott álláskeresőek száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	179	8	4,5%
2009	194	8	4,1%
2010	162	10	6,2%
2011	152	18	11,8%
2012	160	7	4,4%
2013³³	108	3	2,8%
2014	57	3	5,3%
2015³⁴	71	7	9,9%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, helyi adat

Ezeket az adatokat összevetve a munkanélküliségi adatokkal, látható, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők kis számban jutnak ezekhez a támogatáshoz.

Nagykerekai szociális helyzetének állapotáról az önkormányzati segélyezés ad bemutatást.

Rendszeres szociális segélyt az az aktív korú személy kaphat az önkormányzattól, aki nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel.

A **foglalkoztatást helyettesítő támogatást** csak álláskereső személy veheti igénybe. 2011. január 1-től bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011. szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül

³³ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

³⁴ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. Közfoglalkoztatásban csak a Munkaügyi Központ kirendeltsége által közvetített álláskereső, elsősorban a foglalkoztatást helyettesíthető támogatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevétele nélkül kötelesek elfogadni. A BJP/FHT összege a mindenkori öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28 500 forint volt, majd ez lecsökkent 22.500 forintra.

Az önkormányzat rendeletben előírja, hogy a juttatásban részesülő lakókörnyezetét köteles rendben tartani.

Az aktívkorúak ellátásában részülőknek továbbra is előírás a munkaügyi központtal való együttműködés, míg az egészségkárosodott személyek kivételével a rendszeres szociális segélyre jogosultak az arra kijelölt szervvel, a Biharkeresztesi Egyesített Szociális Intézményekkel kötelesek együttműködni. A megállapodás elsődleges célja olyan szolgáltatások biztosítása, amely a munkaerőpiacra történő visszahelyezést segíti. A beilleszkedést elősegítő program a munkanélküliség káros hatásait segített enyhíteni. Az anyagi helyzet romlásának következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkülhetnek, megváltozott énképük és életvitelükben is izolálódhatnak. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idézhetnek elő a munkanélküliek családjában.

16. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	151	17,97	0	0	n.a.	0
2009	118	13,92	0	0	n.a.	0
2010	67	7,67	0	0	n.a.	0
2011	22	2,52	64	42,1	0	0
2012	17	1,86	94	58,8	8	0
2013³⁵	0	0	42	38,8	0	0
2014	0	0	10	17,5	0	0
2015³⁶	12	1,27	30	42,2	0	0

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, helyi adatgyűjtés

³⁵ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

³⁶ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Megállapítható, hogy a szociális segély, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében, magas a szociális támogatásban részesülők száma. Az adatokból kitűnik, hogy önkormányzatra nagy terheket ró a lakosok megélhetését biztosító ellátások folyósítása.

Az anyagi támogatásokkal kapcsolatos ügyekben a Biharkeresztesi Közös Önkormányzati Hivatal Nagykereki Irodája látja el a teendőket.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A község infrastrukturális feltételei megfelelőek, bár a faluban nincs kiépítve szennyvízrendszer és a gázvezeték sem ér el minden utcába. A beépült utcák aszfaltozására az önkormányzat által megnyert pályázatok útján kerül sor.

A lakásállomány, leginkább annak minősége, illetve az újonnan épült lakások aránya jól mutatja egy település jövedelmi viszonyait, fejlettségi szintjét, dinamikáját.

Nagykereki „korára” a lakásállomány korából is következtethetünk, segítve annak megítélését, mennyire fiatalos a község településképe. Meghatározó az új/régi lakások teljes lakásállományon belül elfoglalt aránya, és az építkezések dinamikája. A nagykereki lakások 2011-es számbavétele alapján a lakásállományban 25 % (125 db lakás) az 1946. előtt épült lakások aránya, mely magasnak mondható. Az építkezések dinamikáját tekintve megállapítható, hogy 1946-1960. között épült a település lakásainak legnagyobb része, 32 %-a (161 db lakás), majd csökkent az új lakások száma. A 2011-ben összeírt lakásállománynak 7 %-a (34 db lakás) épült 1991. és 2000. között, míg csak 4 %-a (22 db lakás) épült 2001-2011. között. Összességében megállapítható, hogy a 20 évnél régebbi épületek 95,6 %-os részarányukkal Nagykerekit „idős” településsé teszik.

Míg 2001-ben a 524 lakást tartottak nyilván, addig 2008-ra számuk 530-ra nőtt. Az épített lakásokon belül a négy és több szobás lakások arányából következtethetünk a lakosság életszínvonalára, anyagi körülményeire.

A 2011-es Népszámlálás adatai alapján a lakásállomány 13,7%-a egyszobás, 52,5%-a kétszobás, 30,2%-a hámszobás, míg 3,6%-a négy és többszobás lakás volt. A lakások tulajdonviszonyait tekintve 98,4%-a természetes személyek tulajdonában, míg az önkormányzat tulajdonában a lakások 0,8%-a volt. A 2011-es népszámlálási adatok alapján a lakásállomány 19,3%-a összkomfortos, 42,7%-a komfortosnak, 4,4%-a félkomfortosnak, viszont 32,4%-a komfort nélkülinek tekinthető. 2011-ben 6 szükséglakás volt.

17. számú táblázat - Lakás állomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	530	50	0	0	0	0	0	0
2009	530	50	0	0	0	0	0	0
2010	530	50	0	0	0	0	0	0
2011	530	50	0	0	0	0	0	0
2012³⁷	503	n.a.	0	0	0	0	0	0
2013	503	n.a.	0	0	0	0	0	0
2014³⁸	503	n.a.	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A településen nincs sem bérlakás, sem szociális lakásállomány. A településen működő intézmények épületeinek állapota jó, azok felújítása folyamatosan megtörtént és történik.

A településen 530 db lakás van, a lakások száma az elmúlt öt évben nem változott. Egy-egy lakásban átlag 2,43 fő él. **A településen 2013-ban 503 db lakás van, a lakások száma az elmúlt három évben nem változott. Egy-egy lakásban átlag 2,7 fő él.** ³⁹

A lakott házak állaga változó, a lakásállomány közel 10%-a elégtelen lakhatási körülményt biztosít, ezek többsége lesújtó állapotban lévő, komfort nélküli lakás. Nagykerekiben a hajléktalanság nem jellemző.

Az időskorúak lakhatási helyzete a település viszonylatában megfelelőnek mondható. Nagykerekiben nincs bentlakásos idősok otthona, legközelebbi otthon Biharkeresztesen található.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Az önkormányzat lakásfenntartási támogatással segíti a rászorulókat. A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a

³⁷ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

³⁸ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

³⁹ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

18. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	243	0
2009	210	0
2010	137	0
2011	247	0
2012	227	0
2013⁴⁰	236	0
2014⁴¹	231	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adat

Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától. A településen lakásfenntartási támogatásban 2012-ben 227, **2014-ben 236⁴²** fő részesült.

Adósságcsökkentő támogatásról nem alkotott rendelet az önkormányzat.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Nagykerekai községben szegregátumnak nevezett településrész jelenleg nem azonosítható be, nem különülnek el egy adott településrészen belül az egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) 4. pontja határozza meg, hogy az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások kötelezően ellátandó feladata az önkormányzatnak. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,

⁴⁰ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁴¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁴² Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Egy adott település egészségügyi ellátórendszerének kihasználtságát nagymértékben befolyásolja a lakosság korösszetétele. Az életkor előrehaladtával természetesen egyre gyakrabban jelentkeznek a különböző egészségügyi problémák, amelyek megterhelik az alapellátást és erre az egészségügyi, valamint a szociális ellátórendszernek is fel kell készülnie.

A születések száma alacsony és csökkenőtendenciát mutat. A lakosság keveset törődik egészségével, keveset mozog, helytelenül táplálkozik, magas a dohányosok és alkoholfogyasztók aránya stb.

Az egészségi állapotot jól tükrözi a születéskor várható átlagos élettartam mérőszáma, vagyis az az életkor, amelyet átlagosan megélhet egy ma született nő vagy férfi. Az Európai Unió országainak átlagában a nők 81-82 év, a férfiak 75 év körüli élettartamra számíthatnak. Magyarországon ez az élettartam a nők körében átlagosan 76 év, a férfiaknál 68 év (2001. évi adatok).

A települési önkormányzat az alapszolgáltatások megszervezésével segítséget nyújt a rászorulóknak részére, életvitelük fenntartásában, valamint egészségügyi állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

19. számú táblázat – Orvosi ellátás

	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	1	0	0
2009	1	0	0
2010	1	0	0
2011	1	0	0
2012	1	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

A község egészségügyi ellátása megfelelő. Az egészségügyi ellátás helyben a házi orvosi praxisokon keresztül valósul meg. A **házi orvosi szolgálatot** a Megyei Egészségbiztosító Pénztár finanszírozza. Az ellátás a lakosságszámtól függő fix finanszírozás, amit kiegészít a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazás.

2011. február – 2012. augusztus között nem volt háziorvosa a községnek, napi 4 órában a szomszéd községből járt át helyettesítő orvos. Ez a helyzet szerencsésen megoldódott, az orvosi praxis betöltésre került.

A háziorvosi ellátásban megjelentek és meglátogatottak száma összesen 2011-ben 12 073 eset volt. A rendelők kapacitása a település szezonális, illetve állandó betegszáma mellett kielégítőnek mondható.

A rendelési idő: hétfőtől-péntekig 9-12 óráig tart. A rendelési időn kívül készenlétet tart a háziorvos 7-16 óráig. 16-18 óráig, a Biharkeresztes székhelyű központi ügyelet kezdetéig, a három biharkeresztesi háziorvossal történő együttműködési megállapodás alapján felváltva adnak ügyeletet.

Az orvosi rendelőt az önkormányzat az elmúlt években felújította, a háziorvos kielégítő körülmények között dolgozik. A helyi orvosi rendelő akadálymentesített, mely a fogyatékkal élők, a gyermekes anyák és az idősebb korosztály esélyegyenlősége szempontjából igen fontos. Egy védőnő és egy ápolónő segíti az orvos munkáját.

Az egészségházban működik a védőnői szolgálat, 1 fő védőnővel, aki vállalkozóként látja el ezt a feladatot. **A területi védőnői ellátás** a védőnő illetékességi területén lakcímmel rendelkező, vagy életvitelszerűen ott tartózkodó és a védőnői gondozás iránti igényt írásban bejelentő várandós és gyermekágyas anyákat, újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekeket valamint az oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermekeket, fiatalokat érinteti.

Az **iskolavédőnői tevékenység** a védőnői szolgáltatás egy speciális területe, melynek során a 6-18 évesek egészségének megőrzése, fejlesztése, az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése és gyógyítása történik. A megelőző ellátás a hatályos jogszabályok, irányelvek, módszertani levelek alapján történik. A preventív tevékenység módszere a gondozás, amelynek során felkutatják, értékelik, nyilvántartják, és folyamatosan nyomon követik a tanulók fejlődését, szűkebb és tágabb környezetének alakulását, annak érdekében, hogy kedvező módon befolyásolják az életmódjukat. Az iskolát ellátó védőnő egyeztetett munkatervet készít minden tanévben, a munkaterv tartalmazza évfolyamonként az egész évi feladatokat havi bontásban:

- egészségfejlesztő tevékenység,
- szűrővizsgálatok rendje,
- védőoltások rendje,
- személyi és környezeti higiénés ellenőrzések menete
- fogadóórák rendszere.

Járó- és fekvőbeteg ellátás csak a kistérségi központban, Berettyóújfaluban a Gróf Tisza István Kórházban működik. A szakorvosi ellátást igénylő betegeket ezért a háziorvos a berettyóújfalui, illetve debreceni szakorvosi rendelőintézetbe utalja. Az idős, mozgásukban korlátozott, illetve önálló közlekedésre képtelen személyek számára, szükség szerint a falugondnoki szolgálat gépjárműve igényelhető.

A fogorvosi ellátást a Biharkeresztesen működő fogszakorvosi rendelő biztosítja.

A gyógyszereket és segédeszközöket a településen működő gyógyszerértár biztosítja, mely a berettyóújfalui Szent Márton **Gyógyszerár** fiókgyógyszerára. Naponta 13-15 óráig tart nyitva. Az épület akadálymentesítése még szintén nem megoldott.

Biharkeresztes, Ártánd, Bedő, Berekböszörmény, Bojt, Körösszegapáti, Mezőpeterd, Nagykereki, Told és Váncsod települések területén az alapellátási **orvosi ügyeletet** Biharkeresztesi központtal központi orvosi ügyelet formájában feladatellátóként külső szolgáltató, a debreceni székhelyű Orvosi Ügyelet Nonprofit Kft., az érintett Önkormányzatokkal kötött szerződés alapján biztosítja. Az Orvosi Ügyelet Nonprofit Kft. hétköznapi éjszaka, és hétvégén, valamint ünnepnapokon biztosítja a betegek sürgősségi ellátását.

A lakosság jobb egészségi állapotának elérésében kiemelt jelentőséggel bírnak a **preventív tevékenységek**, vagyis a szűrések, az egészséges életmód és táplálkozás terjesztése, valamint a lelki egészségvédelem, különös tekintettel a szív- és érrendszeri megbetegedések vonatkozásában. Kiemelten fontos a szűrő- vizsgálatokon való részvételi arány emelése, különösen a középkorú lakosság körében. Az egészségfejlesztési nevelőtevékenység beépülése a közoktatási programokba is jelentősen hozzájárulhat az egészségtudatosság erősödéséhez.

A lakosság egészségügyi és szociális állapotának javításához a helyben biztosítható tárgyi és intézményi feltételeket, az egészségügyi és szociális szolgáltatások színvonala és a lakosság különböző csoportjai számára az egyenlő mértékű hozzáférés biztosítása teremti meg az életkilátások javulását. Rendszeres szűrővizsgálatok történnek (tüdőszűrő, nőgyógyászati, mammográfia), de közel sem vesznek részt elegendő számban ezeken a vizsgálatokon, a beutazás költsége miatt. Viszont a helyben történő szűrővizsgálatokra szívesen elmennek.

A **közgyógyellátási igazolvánnyal** rendelkezők száma szintén az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt:

1. alanyi jogon,
2. normatív alapon,
3. méltányossági alapon.

20. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	96
2009	42
2010	54
2011	40
2012	51
2013⁴³	77
2014⁴⁴	64
2015	127

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adat

Az **ápolási díj** a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

21. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	19
2009	21
2010	21
2011	16
2012	15
2013⁴⁵	19
2014⁴⁶	24
2015	23
2016	27

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adat

Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

Nagykerekiben a **szociális ellátást** a társulások formájában működő Biharkeresztesi Egyesített Szociális Intézmények látja el, melynek fenntartója a Biharkeresztes, Ártánd, Bedő, Berekböszörmény, Bojt, Nagykeréki, Told, Körösszegapáti önkormányzatai által létrehozott Szociális és Gyermekjóléti Társulás. Az intézmény által nyújtott szociális szolgáltatások közül a településen az alábbi ellátások biztosítottak:

- **Szociális étkeztetés:** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorulóknak a legalább napi egyszeri meleg étkezését kell biztosítani, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik

⁴³ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁴⁴ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁴⁵ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁴⁶ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

A szociális étkeztetés társulások formájában történő megvalósítását a Sörpark Kft közreműködésével biztosítják. A szociális étkeztetés a településen szorosan kapcsolódik a házi segítségnyújtáshoz, a falu- és tanyagondnoki szolgáltatáshoz. Az étel házhozszállításának módja: gépkocsival és kerékpárral történő kiszállítás, melyet a Tanyagondnoki Szolgálat keretében a Tanyagondnok biztosít. Az ellátást igénybe vevők száma 2012-ben 22 fő.

- *Házi segítségnyújtás:* A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően – saját lakókörnyezetében biztosítja.

A házi segítségnyújtás a szociálisan rászorult ellátást igénybe vevő részére segítséget nyújt saját otthonában és lakókörnyezetében önálló életvitelének fenntartásában, valamint egészségi állapotából, mentális állapotából vagy más okból származó problémák megoldásában.

A házi segítségnyújtás keretében gondoskodunk azokról a személyekről, akik:

- időskorúak és otthonukban önmaguk ellátására saját erejükből részben vagy teljesen képtelenek és róluk nem gondoskodnak,
- olyan rászoruló személyek, akik egészségi állapotuk miatt igénylik ezt az ellátási formát.

Házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésének, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

A házi segítségnyújtás keretében tartozó gondozási tevékenység különösen:

- az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,
- az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása,
- közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megtartásában,
- közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében (különösen bevásárlás, takarítás, mosás, meleg étel biztosítása),
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőnek a környezetével való kapcsolattartásában,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,
- részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében,
- az ellátást igénybe vevő segítése a számukra szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban,

- az előgondozást végző személlyel való együttműködés,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése.

A házi segítségnyújtásban dolgozó szociális gondozó együttműködik az ellátás során az egészségügyi és szociális alap- és szakellátást nyújtó intézményekkel. A gondozók feladatai közé tartozik a bevásárlás, gyógyszerkiváltás, adagolás, testi, személyi higiénia biztosítása, szükség esetén hivatalos ügyek intézése. A gondozási tevékenységet szociális gondozó végzi. A napi gondozási tevékenységről a külön jogszabály szerinti gondozási naplót vezeti.

Az ellátotti létszám 2012-ben Nagykerekiben 9 fő volt.

- *Gyermekjóléti szolgáltatás:* Feladatok közé tartozik többek között a gyermekek testi-lelki egészségének családban történő nevelésének elősegítése, családtervezési, pszichológiai, nevelési és mentálhigiéniai tanácsadás, alternatív napközbeni ellátás keretében, szabadidős programok szervezése.
- *Családsegítő Szolgáltatás:* A családsegítőszolgáltatás célja a települési önkormányzatok működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. A szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességeinek megőrzése, az ilyen helyzetbe vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése a feladat. Családgondozás során az egyre romló szociális helyzet megoldása jelenti a legtöbb problémát. Az intézmény tapasztalata alapján a kliensek túlnyomó része tartós munkanélküli.
- *Tanya- és falugondnoki szolgálat:* A falugondnoki szolgáltatás egy szociális alapellátási forma, amelyet falugondok alkalmazásával és a szolgáltatás jellegéhez igazodó gépjármű üzemeltetésével biztosítanak, csökkentve ezzel az aprófalvak és a külterületi lakott helyek szolgáltatás- és intézményhiányból eredő hátrányait.

Alapellátási feladatok:

- étkeztetésben való közreműködés
- házi segítségnyújtásban való közreműködés
- családsegítésben való közreműködés

A tanya- és falugondnok által ellátandó egyéb feladatok:

- személyszállítási feladatok (orvoshoz, egészségügyi intézménybe, bevásárlásra, önkormányzati ill. egyéb rendezvényre történő szállítás, óvodások ill. iskolások intézménybe történő szállítása),
- önkormányzati feladathoz tartozó egyéb szállítási feladatok,
- önkormányzati rendezvények szervezésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok,
- kapcsolattartási feladat az önkormányzat és a lakosság között,

- egyéb szolgáltatási jellegű feladatok.

Az alapszolgáltatáson túl a szolgáltatás rendeletben meghatározott térítési díjköteles.

A szociális szolgáltatások és ellátórendszer esetében fontos kihívás és célkitűzés a település számára, hogy minden rászoruló lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályokban rögzített ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és minőségi ellátást biztosítsanak. A szolgáltatásoknak köszönhetően javuljanak a hátrányos helyzetűek felzárkóztatási esélyei és életkilátásai.

Az önkormányzat természetbeni juttatásokkal is segíti a rászorulókat ruhaosztással, segélycsomagokkal, vagy gyermekek nyári étkeztetésének megszervezésével.

Az önkormányzat a **közétkeztetést** a településen 2011-ig az iskola konyhájában lévő saját konyhával oldotta meg. 2012-től az önkormányzat a Sörpark Kft. közreműködésével nyújt ellátást az óvodai, iskolai és a szociális étkeztetést igénylők számára, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A Sörpark Kft, mint szolgáltató minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik. Az iskolás gyermekek étkeztetéséhez az ebédlő alapterülete megfelelő, a gyermekek ebédeltetésének feltételei adottak.

A **szabadidősport** szervezésének, az emberek mozgósításának a megvalósításban kiemelt szerepe van az önkormányzatoknak, a helyi civil szervezeteknek, az önkénteseknek, illetve a lakóközösségnek, a családnak, a baráti közösségeknek és az egyénnek.

A községnek nincs sportcsarnoka, viszont a labdarúgás, kézilabda szenvedélyének hódolók igénybe vehetik az iskola kézilabdapályáját. Évente megrendezésre kerül a Gyöngyösi Miklós Emléknapi, mely keretében a környező településekről érkező csapatok közötti labdarúgó mérkőzésre kerül sor.

A 18 év alatti korosztály többsége kizárólag intézményi keretek között testnevelés órán, foglalkozáson végez csak rendszeres testmozgást. A testnevelés órák, a diáksporthörök elsődleges célja a gyermekek jó testi, szellemi és lelki egészségének biztosítása, mozgáskultúrájának fejlesztése, megfelelő kondíciójának megteremtése.

A sportolás sajnos csak kis arányban szerepel a lakosság szabadidős tevékenységei között. A települési sportpálya rendbetétele további lehetőséget biztosíthatna a mozgást, sportot kedvelők számára.

Törekedni kell komplex - a testedzés mellett a kultúra egyéb területeit is magába foglaló - a szabadidő programok népszerűsítésére. A rendezvények jellegét, helyszínét és időpontját a lakosság érdeklődéséhez kell igazítani. A programok, rendezvények, események szervezésénél jobban kell építeni a családokra, mert a gyermekek és a szülők együtt eredményesebben motiválhatók, mint külön-külön. Fontos feladat a

szabadidősport tevékenységre szakosodó társadalmi szervezetek és csoportok megalakításának segítése.

Folyamatosan tájékoztatást kell adni a település lakosságának az elért eredményekről, másrészt a sportrendezvények helyének, idejének közlésével fel kell kelteni az érdeklődést a helyi újság, valamint a település honlapjának (www.nagykerek.hu) igénybevételével.

Törekedni olyan kiadványok megjelentetésére, amelyek minden korosztályban felkeltik az érdeklődést a sport, az egészséges és a környezettudatos életmód iránt.

Összességében megállapítható, hogy az egészségügyi és szociális ellátórendszer kiépített, a településen hozzáférhető. E tekintetben hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelmények megsértése a szolgáltatások nyújtásakor senkit nem érhet.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Az önkormányzat fontos feladata a kultúra és a kulturális értékek ápolása, fejlesztése. Alapvető cél a nemzeti és az európai – és ebben a helyi, települési - értékek megőrzése. A megőrzésnél a szakszerű védelem és a felelevenítés mellett az elérhetőség, a megtalálás elősegítése is egyre fontosabb, ide értve a digitális hozzáférés lehetőségeit is, illeszkedve a magyar kulturális stratégiához.

Cél:

- esélyteremtés,
- hagyomány- és értékőrzés,
- új értékek létrehozása,
- közösségteremtés erősítése.

Nagykerek községben a kultúrához való hozzáférést a települési önkormányzat biztosítja. A községben található könyvtár, mely legfontosabb feladata, hogy az olvasók megtalálják az igényeiknek megfelelő irodalmat, hozzájussanak a legújabb könyvekhez is. Azokat a könyveket, amelyek nincsenek meg a helyi állományban, más könyvtáraktól könyvtárközi kölcsönzéssel lekérlik. Sok rendezvénynek ad otthont a könyvtár.

Az intézmény a napjainkban sokat emlegetett információs társadalom egyik alapintézménye, a tudás, az ismeret és a kultúra szabad hozzáférhetőségét biztosítja mindenki számára. Az esélyegyenlőség megteremtésének egyik legfontosabb záloga.

A könyvtári gyűjtemény fejlesztésénél figyelembe veszik, hogy az képes legyen az új ismeretek tárgyilagos, sokoldalú közvetítésére. Ennek a törekvésnek a meglévő állomány jó alapot jelent, rendelkezik a könyvtár a gyűjtőkörének megfelelő alap- és kiegészítő művekkel.

A könyvtári alapszolgáltatások folyamatos biztosítása:

- könyvkölcsönzés, olvasótermi helyben használat
- folyóirat olvasás
- helyismereti információk és dokumentumok gyűjtése
- tájékoztatás, megfelelő kiszolgálás
- fénymásolás, faxolás, szkennelés
- Internet-használat

Igen fontosak a település közösségi életében a könyvtári rendezvények:

- ünnepi könyvhét
- író- olvasó találkozó
- mesedélutánok
- honismereti foglalkozások

A könyvtár helyiségében működik az E-Magyarország pont is, amely többfunkciós szolgáltató ház. A polgárok által igénybe vehető informatikai, irodatechnikai szolgáltatásokat nyújtja, amelyek bárki számára elérhetőek. A Bocskai Várkastély biztosít helyet a könyvtárnak és a teleháznak. A Várkastélyban állandó múzeumi kiállítás is helyet kapott. Az iskolarendszeren kívüli öntevékeny, önképzést, életesélyt javító tanulási, oktatási lehetőségek biztosítására szervezett mezőgazdasági előadások, tájékoztatók, termékbemutatóknak is helyet biztosít a várkastély. A szabadidő hasznos eltöltésének feltételeit az épület nagyterme biztosítja, míg a nyári szabadtéri rendezvények esetében a mobil színpad biztosított.

A nemzeti kultúra értékeinek megismertetése községi ünnepek keretében történik. Az elmúlt évek során már hagyománya vált a Bocskai- nap megrendezése. E köré a rendezvény köré sikerült több olyan műfajt felsorakoztatni, amellyel gyermekeknek és felnőtteknek maradandó élményt nyújtanak.

A farsangok, a gyerekműsorok, gyermeknap, mikulás, karácsony a gyermekek igényéhez igazodik. Míg a majális, a Bocskai – nap vagy a szüreti mulatság a felnőtt lakosság szórakozását segíti elő.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nagykerekéi Község Önkormányzata biztosítja a Roma Nemzetiségi Önkormányzat (RNÖ) működésének személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke részt vesz a képviselő-testület ülésein. A RNÖ-t együttműködési megállapodás köti Nagykeréki Község Önkormányzatához. A legnagyobb mértékű

összefogás és együttműködés a közfoglalkoztatás esetében figyelhető meg, hiszen a RNÖ-nak javaslattevési joga van. Emellett jó kapcsolat jellemzi az óvodával és az általános iskolával való együttműködést is.

A helyi Roma Önkormányzat tagjai bekapcsolódnak társadalmi munkaakciókba, gyermekprogramok szervezésébe, megvalósításába.

3.9 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Van-e az önkormányzatnál/ társuláskor esélyegyenlőségi feladatokra kijelölt, és ezen a területen képzett munkatárs ?	nem	nem
A település szociális szolgáltatásszervezési koncepciójában tervezett-e a romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket?	nem releváns	nem
A település területén fennáll-e lakhatási szegregáció ?	nem	nem
Az önkormányzat rendszeresen gyűjt-e és értékeli-e adatokat arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett közzolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a településen élő hátrányos helyzetű emberek számára, illetve, hogy a gyakorlatban mennyire veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat?	nem	igen
Szerepet vállal-e az önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában?	részben	igen

3.10 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<i>nincs önkormányzati adatgyűjtés, elemzés a településen élő hátrányos helyzetű emberek közzolgáltatásokhoz való hozzáféréséről, igénybe</i>	<i>rendszeres időközönként felmérés, adatgyűjtés, elemzés a településen élő hátrányos helyzetű emberek közzolgáltatásokhoz való hozzáféréséről, igénybe</i>	<i>adatgyűjtés</i>

	<i>vételéről</i>	<i>vételéről</i>	
	<i>a településen kiemelkedően magas a nyilvántartott álláskeresők között a tartós munkanélküliek aránya</i>	<i>a tartós munkanélküliek nagyobb arányú bevonása a közfoglalkoztatásba, közmunkaprogram további bővítése</i>	<i>tartós munkanélküliek közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása</i>
	<i>a település elsősorban hátrányos helyzetű lakossága az egészségügyi szűrővizsgálatokon alacsony számban vesz részt</i>	<i>az önkormányzatnak és a helyi civil szervezeteknek, szociális és egészségügyi szakembereknek hasznos szerepet kell vállalniuk a különböző betegségek kialakulását megelőző szűrővizsgálatok népszerűsítésében, a helyi szűréseken elsősorban a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak részvételét növelni kell, egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése, a szűrések kiterjesztése különböző egészségügyi területekre, egészségtudatos életmódra nevelés</i>	<i>egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése, a szűrések kiterjesztése különböző egészségügyi területekre</i>

3.11 Az intézkedési terv megvalósítása⁴⁷

A Helyi Esélyegyenlőségi programban 2013-ban a mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlőségének helyzetelemzése során a 3.10 pontban meghatározott 3 beazonosított társadalmi probléma került megállapításra.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve valamennyi beazonosított problémára tett intézkedési javaslatot.

A 2017. évi felülvizsgálat eredménye:

A településen mélyszegénységben élőkre, romákra vonatkozó felmérés, adatgyűjtés elvégzéséhez a munkacsoport létrehozása megtörtént, az adatgyűjtés a felmérés elvégzéséhez megkezdődött.

⁴⁷ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Továbbra is az önkormányzat a legfőbb foglalkoztató, ezért a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetben lévő álláskereső (tartós munkanélküliek) számára jelenleg is kiemelt jelentőséggel bír az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatás. Az önkormányzatnak hosszú távú és startmunkaprogramban való részvételre van lehetősége évek óta, mely keretében a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Berettyóújfalui Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által biztosított közfoglalkoztatási programokat teljeskörűen igénybe veszi, így teljesült az intézkedési tervben megfogalmazott, tartós munkanélküliek számának csökkentésére vonatkozó intézkedés is. A regisztrált munkanélkülieken belül a 180 napnál régebben regisztráltak aránya 2013. évtől kevesebb, mint 50 %.

A település elsősorban hátrányos helyzetű lakosságának az egészségügyi szűrővizsgálatokon való alacsony számú részvételére tekintettel az önkormányzat, a szociális és egészségügyi szakemberek nagy szerepet vállalnak a különböző betegségek kialakulását megelőző szűrővizsgálatok népszerűsítésében a mélyszegénységben élők és romák között is. Az egészségügyi szűrések rendszeresek, az intézkedési tervben meghatározott, évente legalább 30 fő részvétele megvalósul.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékkal élő gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői

Az állandó lakosság száma a 2011. december 31-i állapot szerint 1290 fő volt. Az összes állandó lakoshoz viszonyítva a 0-14 éves korúak száma 223 fő, arányát tekintve 17,3 %. A 15-17 éves fiatakorúak száma 68

fő, arányuk 5,3 %. Az aktív korú (15-64 éves) lakossághoz (873 fő) viszonyítva a 0-14 éves korúak számaránya 25,5%.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt.) szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat látják el a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ, a köznevelési intézmények, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogói felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, a munkaügyi hatóság.

A felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál;
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A törvény által nevesített személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A gyermekvédelmi törvény meghatározza a gyermekek védelmének rendszerét. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

Nagykerekai Község Önkormányzata a gyermekvédelmi rendszer alábbi ellátásaival és intézkedéseivel tesz eleget a gyermekvédelmi törvényben foglalt ellátási kötelezettségeinek:

A gyermekvédelmi gondoskodás keretében nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,

- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- óvodáztatási támogatás
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás
- gyermekek napközbeni ellátása
- gyermekek átmeneti gondozása

Az alábbi *gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések* 2013. január 01. napjától a járási gyámhivatal feladatkörébe tartoznak:

- védelembe vétel, iskoláztatási támogatás szüneteltetése
- ideiglenes hatályú elhelyezés
- átmeneti nevelésbe vétel

A gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó intézkedések kiválasztásánál figyelembe kell venni a veszélyeztetettség jellegét, a gyermek személyiségét, a gyermek családi körülményeit, az intézkedés várható hatásait, a gyermeknek a törvényben meghatározott - saját családi környezetben történő - nevelkedéséhez fűződő jogát.

A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot értenek, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A gyermekvédelemben érintett szakemberek gyakran eltérően értelmezik a veszélyeztetettség fogalmát és a mértékét is.

Ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de segítséggel a gyermek fejlődése a családban biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiataikorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiataikorút. A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki. A családgondozó a védelembe vett gyermekre vonatkozóan egyéni gondozási nevelési tervet készít, melyben megfogalmazásra kerülnek a családgondozó, a szülő és a gyermek azon feladatai, amelyek a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetéséhez szükségesek. A kirendelt

családgondozó szükség szerint, de legalább évente írásban tájékoztatja a gyámhatóságot a családgondozás eredményéről.

22. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	296	6	n.a.	78
2009	302	5	n.a.	62
2010	300	1	n.a.	46
2011	291	1	n.a.	56
2012	275	7	1	7
2013⁴⁸	273	7	1	41
2014	283	13	3	69
2015	283	18	4	33
2016	288	14	6	27

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

A településen a veszélyeztetett gyermekek számára tekintettel a környezet és a szakemberek odafigyelése, a jelzőrendszer azonnali, több lábon álló működésének szinten tartása, javítása elengedhetetlen.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

Ennek formája:

- a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény,
- b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én, illetve november 1-én fennáll),
- c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult meghatározott kedvezmények igénybevételére.

⁴⁸ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

23. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	272	n.a.	0	0	1
2009	266	n.a.	0	0	5
2010	259	n.a.	0	0	13
2011	265	n.a.	1	0	9
2012	234	n.a.	1	0	7
2013⁴⁹	241	n.a.	n.a.	n.a.	1
2014⁵⁰	231	n.a.	1	0	0
2015	211	n.a.	1	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Nagykerekéi Község Önkormányzata 2011. évben 265, **2013. évben 241⁵¹** gyermek esetében állapított meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó jogosultságot. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma kiemelkedően magas, a 18 év alattiak 80-90 %-a részesült a vizsgált években ebben az ellátásban. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma viszonylag állandó, csak kismértékű ingadozást mutat. A kérelmezőkre jellemző hogy a szülők többnyire alacsony jövedelműek, illetve csak egyiküknek van jövedelme.

A rendszeres támogatás esetében elmondható, hogy a beérkezett kérelem elutasítására csak nagyon kevés esetben kerül sor, melynek oka minden esetben a család olyan anyagi, vagyoni helyzete, mely a támogatás megállapítását kizárja. A támogatási formák konkrét kérelmezését megelőző személyes elbeszélgetések alkalmával részletes tájékoztatást kapnak a gyermeket nevelő családok a támogatások jogosultsági feltételeiről és így konkrét kérelem - amennyiben a kérelmező nem felel meg a feltételeknek - kevés esetben érkezik a Szociális Irodához.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a kiskorú gyermek tartására köteles és nyugellátásban vagy baleseti nyugellátásban részesül. 2012 évben 1 gyermek esetében került sor kifizetésre.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás olyan gyermekes családnak adható, amely a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, illetve ha a család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd (pl. váratlan anyagi kiadás, iskolakezdés, hirtelen betegség, természeti csapás stb.). Rendkívüli

⁴⁹ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁵⁰ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁵¹ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

gyermekvédelmi támogatás 2012. évben 7 fő részére került megállapításra. A kérelmezők alkalmanként a többletkiadások – *gyermekszületés, iskolakezdés* - miatt szorultak anyagi segítségre.

A gyermekétkeztetés normatív kedvezménye rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, az 1-5. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézményi térítési díj 100%-a, az ezen csoportokba nem tartozó gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-a. A kedvezményben részesülő gyermek jogosult továbbá évi kétszeri alkalommal pénzbeli támogatásra július és november hónapban.

24. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	44	74	39	74	0	162
2009	39	98	29	98	21	155
2010	38	101	0	101	18	156
2011	35	103	1	103	17	163
2012	31	98	4	98	16	170
2013⁵²	37	n.a.	n.a.	n.a.	30	264
2014	34	82	4	n.a.	34	174
2015	37	67	9	n.a.	25	159
2016	29	61	7	n.a.	n.a.	159

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2008. július 3. napjától az óvodáztatási támogatás rendelkezései hatályba léptek, viszont gyakorlati alkalmazására, ellátások megállapítására csak 2009. január 1. napja után került sor. Az óvodáztatási támogatás a halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekei részére kerül megállapításra, mely azt jelenti hogy a 8 általános iskolai végzettséget, vagy ennél kevesebbet lehet figyelembe venni, melyről a szülők írásban nyilatkoznak. Óvodáztatási támogatásban, 2012. évben 16 gyermek részesült. Ez az ellátás egy évben két alkalommal kerül kifizetésre május és november hónapban.

A törvény által meghatározott ingyenes tankönyvtámogatásban részesülők száma igen magas, 2012-ben 98 fő, a tanulók 86,7 %-a részesült ebben az ellátásban.

A gyermek- és fiatalkorú személyek védelme érdekében a Berettyóújfalui Városi Rendőrkapitányságon és a Biharkeresztesi Rendőrőrsön is hatékony munka folyik. Az általános iskola által történő felkéréseknek eleget tesznek, előadásokat tartanak és szemléltető eszközöket mutatnak be, tevékenységükbe a megelőzés

⁵² Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

és az utókezelés is beletartozik. Az iskolában az iskolarendőr program működik, az intézménnyel egy rendőr áll szinte napi kapcsolatban, aki részt vesz az osztályfőnöki órákon, feladata a közlekedésbiztonság és a bűnmegelőzés oktatása. Minden egyéb esetben (lopás, szándékos rongálás, fenyegetés stb.) is kéri a segítségét.

A gyermekek biztonságos közlekedéséhez segítséget nyújt a Nagykereki Polgárőrség is.

4.2 Óvodáskorú gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik. Az óvoda a gyermek hároméves korától ellátja - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint - a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.

Nagykereki Önkormányzata az **óvodai ellátást** a Szivárvány Óvoda és Bölcsőde tagóvodájaként helyben biztosítja. A Szivárvány Óvoda fenntartója az Óvodai Társulás.

Az egyenlő esélyteremtés feltételeit az intézmény minden gyermek részére teljesíti. Mindenkinek biztosítani tudja az óvodai férőhelyet, egyben az etnikumok jogainak érvényesítését, a fejlődésben lemaradottak és akadályozottak integrálódását, míg a lelkiismereti szabadsághoz való jog értelmében szülői kérésre biztosított a hitoktatás.

A Nagykereki tagóvoda 2 csoporttal működő, 50 férőhelyes intézmény.

29. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai csoportok száma	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7.00-16.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	4 hét (július)	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	3	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	3	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

30. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek- csoportok száma	Óvodai férőhelyek száma Fér. Eng.	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma Okt Dec	Óvodai gyógypedagógi ai csoportok száma
2008	42	3	75	1	46	0
2009	38	2	50	1	42	0
2010	37	2	50	1	40	0
2011	28	2	50	1	36	0
2012	38	2	50	1	38	0
2013⁵³	56	2	50	1	40	0
2014	61	2	50	1	37	0
2015	60	2	50	1	36	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A településen minden gyermek számára biztosított az óvodai ellátás, a férőhelyek száma nem 100%-ban kihasznált.

Az óvodai gyermekcsoportok száma a gyereklétszám csökkenése miatt 2009-ben 3-ról 2-re csökkent a vizsgált időintervallumban. Az óvodába beírt gyermekek száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Míg 2008-ban az óvodások száma 46 fő volt, addig 2012-re 38 főre csökkent. A férőhely kihasználtság mértéke 2012-ben 76%-os volt az óvodában. Az egy óvodapedagógusra jutó gyermekek száma 12,6.

A közoktatási törvény 3. sz. melléklete szerint az óvodai csoport átlagléttszáma 20, maximális létszáma 25 fő. A minisztérium által kiadott Statisztikai Évkönyv szerint a 2009/2010. tanévben Magyarországon az egy óvodai csoportra jutó átlagléttszám 22,8 fő volt. Nagykerekiben az óvodai csoportok átlagléttszáma a 2012/2013-es nevelési évben 19 fő.

Az óvodába járó hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek száma a 2012/2013-as nevelési évben 31 HH óvodás (81,5%), ebből 16 HHH gyermek (42,1%) jár a helyi óvodába. Sajátos nevelési igényű (SNI) óvodás jelenleg nincs a tagóvodában.

A Szivárvány Óvoda Nevelési Programja alapján az óvónők mindennapos pedagógiai munkájának természetes része az **egészségnevelés**. Kirándulásokat, komplex mozgásfejlesztő rendezvényeket szerveznek, fontos szerepet kap tevékenységükben a séta, a szabad levegőn való tartózkodás. A Szivárvány Óvoda Nagykereki tagintézményében dolgozó óvodapedagógusok rendszeres testmozgáshoz szoktatják a gyerekeket, és azon fáradoznak, hogy kialakítsák bennük a sport, a testnevelés iránti igényt.

⁵³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

4.3 Általános iskolások helyzete

Nagykerekai Község Önkormányzata 2012. december 31. napjáig társulás keretében, a Bocskai István Bocskai István Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat tagiskolájaként oldotta meg az **általános iskolai nevelés-oktatás** feladatait.

2013. január 1. napjától az állam gondoskodik - az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével - a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

A tagiskola halmozottan hátrányos helyzetű településen működik, ahol az országos átlagot tartóan meghaladó a munkanélküliek száma, a szülők iskolai végzettsége alacsony. Nagy feladat hárul pedagógusokra az alapvető viselkedési normák, szokások elsajátíttatása, a tanuláshoz való helyes hozzáállás formálása, a gyermekek neveltségi szintjének emelése terén. Szinte minden évfolyamon jelen van a motiválatlanság, mely ellen csakis a szülők bevonásával, segítségével lehetnek eredményesek.

31. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	58	68	126	25	20
2011/2012	50	66	116	50	43
2012/2013	49	64	113	49	43

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nagykerekai Bocskai István Tagiskola a 2012/2013-as tanévet 113 tanulóval kezdte meg. A tagiskolában 100 %-os szakos ellátottság van. A tantestület jól képzett, rugalmas, innovatív pedagógusokból áll.

32. számú táblázat - Általános iskolák adatai

	Általános iskolai osztályok száma			Általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	4	4	8	0	0	0	2
2011/2012	4	4	8	0	0	0	2
2012/2013	2	4	6	0	0	0	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az első-második, harmadik-negyedik osztályok részleges összevonásban és iskolaotthonos formában tanulnak. A pedagógusok és a szülők is jónak tartják ezt a formát. Kedvezőnek tartják, hogy nem kell a gyerekeknek a táskát minden nap hazavinni, a házi feladatokat, gyakorlást az iskolában a tanító segítségével

megoldják. Alsós napközis foglalkozás keretében fontos a tanulási rend kialakítása, egymás segítése tanuló párok kialakításával történik.

A szabadidős foglalkozások változatosak, sportolnak, könyvtárt látogatnak, rajzolnak, mesét/verset olvasnak/hallgatnak. A társasjátékok megfelelő használatának elsajátításával, gyermekközpontúan fejlesztik önismeretüket, önuralmukat, kudarcűrészüket, kitartásukat, egymás iránti toleranciájukat. Felső tanulószobán kiemelt feladat a tanulmányi munka segítése, a helyes tanulási szokások elsajátítása és alkalmazása mellett a higiéniai szabályok betartása és megtartása, a felelősségérzet, a tisztelet kialakítása.

Az időbeosztás, a szabad foglalkozások lehetőséget adnak a szokásrendszerek kialakítására, a gyerekek alaposabb megismerésére. Az óvoda iskola átmenetet is könnyebbé teszi ez a forma, hiszen délelőtt is lehetőségük van a gyerekeknek egy kis pihenésre, játékokra. A szabadidő hasznos, fejlesztő jellegű eltöltéséhez sok, értékes fejlesztőeszköz áll rendelkezésre. Szabadidőben az udvaron játszanak, vagy társasoznak a teremben, természetfilmeket néznek.

A hátrányos helyzetűek és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya nem változott az előző tanévhez viszonyítva. A Bocskai István Tagiskolában 96 HH gyermek tanul, ez az iskolás gyereklétszám 84,9%-a, ebből 76 a HHH gyermek, ez a tanulói létszám 67,2 %-a. A Nagykereki tagintézményben a 2012/2013-as tanítási évben a sajátos nevelési igényű tanulók száma 8 fő, az iskolai tanulólétszám 7,1%-a.

A tagiskola a tehetséggondozás, felzárkóztatás, egyéni fejlesztés széles körét biztosítja a tanulók számára az alábbi eszközökkel:

- Korrepetálás
- Tanulószoba
- Napközi otthonos foglalkozások,
- Versenyekre felkészítés
- Differenciált oktatás tanórai alkalmazása
- Házi tanulmányi verseny
- Gyengébben haladóknak külön gyakorlási lehetőség
- Szakkörök

A hagyományos tanórai kereteken kívüli nevelésbe különböző, az életkori sajátosságokat is figyelembe vevő új és már hagyománnyá vált tevékenységi formákat iktatnak be:

- ISK
- Kézműves csoport 5. osztályig
- Tánc-és dráma szakkör
- Ének csoport
- Fejlesztő foglalkozások

A tanulók továbbtanulásának, pályaválasztásának elősegítésére pályaválasztási szülői értekezletet tartanak minden évben az általános iskolában, valamint a nyolcadikosok nyílt napokon vesznek részt.

A Nagykereki Bocskai István tagiskola 8. osztályos tanulói az alábbi intézménytípusokban tanultak tovább a 2012-es évben:

- Gimnáziumban tanul tovább: 5 fő
- Szakközépiskolában tanul tovább: 6 fő
- Szakiskolában tanul tovább: 5 fő

A településen a vizsgált időszakban a 8. évfolyamot valamennyi tanuló eredményesen befejezte.

33. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban
	Fő / %
2010/2011	17/100
2011/2012	16/100
2012/2013	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az iskolában kiemelt feladatként szerepel a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység. A gyermekvédelmi felelőst a szülők gyakran felkeresik problémájukkal. Gyermekbántalmazás nagyon ritkán fordul elő.

A gyermekvédelmi felelősök feladata:

- kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal, az osztályfőnökökkel, iskolarendőrrel, védőnővel,
- problémák összegyűjtése, jelzése,
- részvétel esetmegbeszéléseken, családlátogatásokon.

A jelzőrendszer megfelelően működik, jó a kapcsolatuk a Gyermekjóléti Szolgálattal, és a Védőnői Szolgálattal is. A tagiskola a családsegítő intézettel, a gyermekjóléti szolgálattal és a védőnői hálózattal tart szorosabb kapcsolatot. Folyamatos a kapcsolattartás viszont a civil szervezetekkel és a roma nemzetiségi önkormányzattal is. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat jelentős természetbeni iskolakezdési támogatást biztosított, amely nagy segítség volt sok gyereknek, családnak.

4.4 Középiskolás diákok esélyegyenlősége

A településen középiskola nem működik.

4.5 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nagykerekiben szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek nincsenek.

4.6 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

A település gyermekvédelmi jelzőrendszerének szerves részét képezi az óvodán, iskolán és a pedagógiai szakszolgálaton kívül a **Védőnői Szolgálat** is. Nagykerekiben egy védőnő vállalkozói szerződés keretében látja el ezt a feladatot. A tanácsadások heti két alkalommal hétfőn és csütörtökön vannak, amikor várandós gondozást, csecsemő és kisgyermek tanácsadást végez a védőnő, aki közelről ismeri az általa ellátott családokat, tevékenysége kiterjed az egész településre.

A védőnői működés specifikuma, hogy munkája során a lakosság legszélesebb rétegeivel van kapcsolata. Családlátogatásai során várandós kismamák, gyermekes anyukák problémáinak megoldásában segít. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak.

A községben az iskola-egészségügyi feladatok ellátása is biztosított. Az iskolások ellátása 1-8. osztályig a helyi iskolában történik. A védőnő látja el az oktatási intézményekben az iskolavédőnői feladatokat is.

25. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	Védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	1	48
2009	1	44
2010	1	54
2011	1	57
2012	1	55
2013⁵⁴	1	61
2014	1	63
2015	1	59

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnői szolgálat épületének akadálymentesítése még nem megoldott, fontos megvalósítani az akadálymentesítést, mert ennek megoldása a fogyatékkal élők, a gyermekes anyák esélyegyenlősége szempontjából igen fontos.

⁵⁴ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

A házi gyermekorvosi teendőket a háziorvos látja el a településen, az önkormányzat házi gyermekorvosi praxist nem működtet (a táblázat nem csak a gyermekek ellátásának számát tartalmazza).

26. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott esetek száma	Gyermekorvos által ellátott esetek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott esetek száma
2008	0	13184	0	0
2009	0	14241	0	0
2010	0	18106	0	0
2011	0	12073	0	0
2012	0	n.a.	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani, akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége, akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy akivel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek, kivéve azt, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban részesül, vagy akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

27. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0
2012	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

28. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma	Családi napközeiben gondozott gyermekek száma
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, Intézményi adatok

Nagykerékben a bölcsődei ellátás, valamint családi napköziben történő ellátás nem biztosított, a **gyermekek napközbeni ellátását** az önkormányzat a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény hatálya alá tartozó óvodában, iskolai napközikben és a Biharkeresztesi Egyesített Szociális Intézmények keretében biztosítja.

Nagykerékben a társulás keretében működő **Gyermekjóléti Szolgálat** feladata olyan észlelő- és jelzőrendszer működtetése, amely lehetővé teszi a gyermekeket veszélyeztető okok feltárását. A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársának célja, hogy minél több, gyermekeket érintő problémát felderítsen a településen, igénybe véve a lakosság, civil szervezetek segítségét is. Figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek életkörülményeit és szociális helyzetét, a gyermekjóléti és egyéb szociális ellátások iránti szükségleteit, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét.

A szolgálat bármely gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzést fogad, s a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz. Fogadja a panaszával hozzá forduló gyermeket, és segíti őt problémája megoldásában.

A gyermekek veszélyeztetettségének okai sajnos változatlanok. A település gazdasági-, demográfiai- és szociális helyzetéből adódóan a problémák egyre gyakoribbá válnak. A szakmai munka természetesen csak akkor vezet eredményre, ha a kliens együttműködő, és képes aktívan részt venni a probléma megoldásában. A Gyermekjóléti Szolgálat kliense elsősorban a gyermek; az ő jogait, érdekeit kell szem előtt tartani.

A Gyermekjóléti Szolgálat közreműködik a gyámhatósággal a védelembe vételi eljárás során. A családgondozó javaslatot tehet ezen hatósági intézkedés elrendelésére. Az elrendelést, illetve a védelembe vétel fenntartását követően a családgondozó egyéni gondozási-nevelési tervet készít a szülővel és a gyermekkel közösen, mely tartalmazza a szülő, a gyermek, a családgondozó feladatait, melyek a kívánt cél eléréséhez szükségesek. A védelembe vétel elrendelésére szülői elhanyagolás, szenvedélybetegség (alkoholproblémák), többszöri igazolatlan mulasztás, szabálysértési ügyek, lopások, életvezetési-, higiénés problémák, együttműködés hiánya alapellátás keretein belül, csavargás, iskolai magatartásproblémák, öngyilkossági kísérlet, családon belüli konfliktusok miatt kerül sor.

Azonban, ha bizonyos esetekben a szülő nem képes, vagy nem akar aktívan tenni az esetkezelés során feltárt hiányosságok és problémák (anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő; szülő vagy a család életvitele; családon belüli bántalmazás /fizikai, lelki, szexuális/, gyermeknevelési, családi konfliktusok) felszámolásáért, eredményezheti a gyermek családból való kiemelését. A gondozási tevékenység a családdal ebben az esetben sem szűnik meg, mert a cél a gyermek családba való visszagondozása; addig is segítenek a gyermek és a szülő kapcsolatának fenntartásában.

A Gyermekjóléti Szolgálat jelzőrendszere jól működik. Az oktatási intézmények tagjai időben jeleznek, kapcsolattartásuk folyamatos a hathatós segítségnyújtás érdekében. Az esetek többségében magatartás és teljesítményzavarról valamint iskolai hiányzásról érkezett írásbeli feljegyzés az általános iskola és a környék középiskolái részéről. A jelzés beérkezése után felveszik a kapcsolatot a diákkal és a szülőkkel családlátogatás formájában. Az esetek többségében a középiskolás diák iskolai hiányzásairól a szülőnek nincs tudomása. A család szocio-kulturális háttere meghatározza az ilyen esetekben végzett munka eredményességét. 2012. évben a jelzőrendszer más tagjaitól is érkeztek jelzések megkönnyítve ezzel az információáramlást.

A Gyermekjóléti Szolgálat szoros kapcsolatban áll és dolgozik együtt a Családsegítő Szolgálattal, közös programokat szerveznek klienseik részére megállapodási szerződés keretein belül. Az egészségügyi szolgáltatók is felveszik a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal, ha problémás esetet tapasztalnak és ebben gyermek is érintett. Jeleznek, valamint közreműködnek az eset kezelésében, ezzel gördülékenyebbé vált az eddigi nehézkes ügyintézés.

A Gyvt 39.§ (2) d) pontja szerint a gyermekjóléti szolgáltatás feladata a **szabadidős programok** szervezése. Különböző helyszíneken népszerűsítik szabadidős tevékenységeiket (általános iskola, óvoda, könyvtár). A vakáció kezdetétől folyamatosan programokat biztosítanak az érdeklődő gyermekek részére.

Céljuk lehetőséget biztosítani a gyerekeknek közösséggé szerveződni, egymás másságát elfogadni, tolerálni, csapatban együttműködni, összetartani. Nyári játszóházat rendeznek gyermekek számára változatos programokkal (biciklitúrák, horgászás, számháború, homokvárépítő verseny, bográcsfőzés stb.).

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A gyermekek étkeztetését Nagykereki Község Önkormányzata a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény hatálya alá tartozó tagóvodában, tagiskolában biztosítja. 2011-ig az önkormányzat fenntartásában működő konyhával oldotta meg a közétkeztetést, 2012-től az önkormányzat a Sörpark Kft. közreműködésével biztosítja az ellátást az óvodai, iskolai és a szociális étkeztetést igénylők számára. A **közétkeztetés** megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A Sörpark Kft, mint szolgáltató minőségi és

menyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik. Az óvodás és iskolás gyermekek ebédeltetésének feltételei adottak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás gyermekek térítésmentesen étkeznek. Valamennyi szociálisan rászoruló és normatív támogatásra jogosult gyermekétkeztetési lehetősége biztosított a településen. 2012. évben a Nyári gyermek-étkeztetés keretében összesen 101 gyermek számára biztosították a napi egyszeri meleg étkeztetést.

2012-ben a Szivárvány Óvoda Nagykereki Tagóvodájában 38 gyermek részesült étkeztetésben. Ebből 33 fő térítésmentesen étkezett, 50%-os térítési díjat 1 fő, 4 fő pedig teljes térítési díjat fizetett. A tagiskolában 2012-ben 104 tanuló részesült étkeztetésben, melyből 96 fő térítésmentesen étkezett, 50%-os térítési díjat 4 fő, 4 fő pedig teljes térítési díjat fizetett.

A gyermekek **egészségügyi szűrése** biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A tagóvodában, tagiskolában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A közoktatási intézményekben a tanórán kívüli tevékenységek jelentős része az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését célozza.

4.7 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Horizontálisan érvényesítendő szempont a közoktatás-fejlesztésben az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosításának elve. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére a beruházásban, fejlesztésben. Kiemelten fontos az érintett intézmények oktatásszervezési gyakorlatának áttekintésével, illetve az intézmények tanulói összetételének összehasonlításával annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a településen a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.

A 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről határozza meg a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók körét. A 4. § 13. pont alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Az Önkormányzat fontos céljának tekinti, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket. 2012-ben Nagykerekiben összesen 92-en (16-an óvodások, 76-an általános iskolások) nyilatkoztak arról, hogy halmozottan hátrányos helyzetűek, mely összhangban van a magas munkanélküliséggel, és a szociális támogatásban részesültek arányával. Ez arra enged következtetni, hogy a HHH-s célcsoportok, illetve az önkormányzatok közötti kapcsolat, a kommunikáció elég hatékony.

Az óvoda és az iskola bevezette az IPR-t, mely a HHH-s gyermekek felzárkóztatására és kompetenciáinak a fejlesztésére fókuszál. Az általános iskolában egyaránt tanulhat különleges bánásmódot igénylő gyermek, sajátos nevelési igényű gyermek, beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő gyermek éppúgy, mint a kiemelten tehetséges gyermek. Az iskolai oktatásban nem tapasztalható sem hátrányos megkülönböztetés, sem szegregáció. Nagykerekiben a tagóvodában és a tagiskolában is teljes mértékben integrált nevelés, oktatás folyik. A továbbiakban a legfőbb cél a továbbtanulási arány javítása. Az egyik legfontosabb teendő e téren tudatosítani a szülőknél a tanulás fontosságát és szerepét a gyermekek további életében.

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek oktatását minden köznevelési intézmény vállalja. Az általános iskolában a 2012/2013. tanévben a sajátos nevelési igényű tanulók száma 8 fő (7,1 %), az óvodába jelenleg nincs sajátos nevelési igényű gyerek.

A Bocskai Általános Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat 2007-ben dolgozta ki a **Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Nevelési Programját**. Tanulók a tanórákon kívül a törvény által biztosított keretek között egyéni fejlesztési terv alapján egyéni és kiscsoportos szervezeti formákban pedagógiai célú rehabilitációs, felzárkóztató, képesség-kibontakoztató, képességfejlesztő foglalkozásokon vesznek részt. A fejlesztés napközben és szabadidős tevékenységekben is megjelenik. A rehabilitációs tevékenység órai differenciált foglalkozásból, komplex képességfejlesztésből, logopédiai terápiából, pszichoterápiából, gyógytestnevelésből, valamint a szakértői bizottság javaslata alapján egyéni fejlesztési terv szerinti pedagógiai célú rehabilitációs fejlesztő foglalkozásokból áll. Külön fejlesztő program került kidolgozásra a látássérült tanulók, a beszéd fogyatékos, a testi fogyatékos, az enyhén értelmi fogyatékos, valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt nevelési-tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyerekek számára.

Az iskola a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozása céljából integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítést szervez, melynek keretei között

a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása a fejlődésének elősegítése, tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése, tehetségének kibontakoztatása történik. A felkészítésben résztvevő tanulók nevelése és oktatása a többi tanulóval együtt azonos osztályban, csoportban folyik. Az integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítésben a tanuló a szülő írásban adott egyetértő nyilatkozata alapján vehet részt. A tanulók haladását, fejlődését az ezeket hátráltató okokat a pedagógusok 3 havonta szóvegesen értékelik. Az értékelést meg kell beszélni a szülővel is. Az általános iskola és középiskola elkötelezett abban, hogy a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének érdekében az egyenlő bánásmód elvén alapuló, az esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai és támogató programokat működtet az oktatás minden szintjén, amelyek segítik a diákok tanórai felkészülését, csökkentik a szegénységből vagy egyéb okokból eredő hátrányaikat, és elősegítik tehetségük kibontakozását. Ezen esélyteremtő programok közé tartozik az **Útravaló Ösztöndíjprogramban** történő részvétele a tagiskolának, amely biztosítani kívánja a mélyszegénységben élő, tartós munkanélküli, gazdaságilag versenyképtelen társadalmi réteg gyermekei számára az oktatási rendszeren keresztül a társadalmi és gazdasági életben való sikeres integrációt. Az *Út a középiskolába ösztöndíj* alprogramban, amelynek célja a részt vevő tanulók felkészítése az érettségit adó középiskolában való továbbtanulásra, az általános iskola 9 pedagógusa és 22 tanulója vesz részt.

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében van megszervezve. A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások teljesítése érdekében, prevenciók céljával, és a feltárt esetek enyhítésére működnek a köznevelési és gyermekjóléti intézményekben a segítő szakemberek: intézményi pszichológus, védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógy-testnevelő, logopédus, gyermekvédelmi felelős foglalkozik a rászoruló gyermekekkel. A segítő szakmák jelenléte a gyermekvédelmi munka eredményességét erősíti az intézményekben.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök fontos feladatot látnak el a köznevelési intézményekben a veszélyeztető körülmények feltárása, ezek megszüntetése, kialakulásuk megelőzése területén éppúgy, mint a droprevenciót, egészségnevelést illetően.

Iskolapszichológus munkájára a gyermekekkel való egyéni beszélgetés mellett a pedagógusoknak is nagy igényük van a gyermek személyiségfejlesztése során. Folyamatosan nő a pszichológus által tartott osztályfőnöki órák száma és a köznevelési intézményekben tartott a pszichológus a szülők részére foglalkozást.

Az oktatási intézmény hálózat kiépítettsége az egyéni, családi és lakóhelyi szellemi tőkét jeleníti meg. Ennek megléte vagy hiányossága - mely elmondható a kultúrára és a közművelődésre is - az

életminőségünkre nagy hatással van. Esélyegyenlőség érdekében továbbra is minden gyermek számára biztosítani kell az oktatás, a közművelődés által biztosított lehetőségek széleskörű kihasználását.

A tehetséges és ambiciózus hátrányos helyzetű gyerekek idejekorán való felismerése szintén lényeges feladat, az ő bevonásuk a tehetséggondozásba vagy korrepetálásba jelentősen növeli a továbbtanulási esélyeket. A különböző szakkörökben való részvétel, sporttevékenységbe való bekapcsolódás ösztönzése is lényeges a sikeres szocializáció szempontjából és legalább olyan fontos tényező a gyerekek fejlődése szempontjából, mint a tanulmányi előmenetel.

4.8 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Biztosított-e a településen a HH és HHH gyermekek, tanulók nyilvántartása?	igen	nem
Biztosított-e a településen (társulás területén) minden halmozottan hátrányos helyzetű gyerek számára, hogy óvodába járjon?	igen	nem
A település (társulás) alapfokú közoktatási intézményeiben fennáll-e szegregáció?	nem	nem
Biztosítottak, illetve (egyenlő mértékben) elérhető-e gyermekjóléti alapellátások a településen (társulásban) élők számára?	igen	nem
Biztosítottak, illetve (egyenlő mértékben) elérhető-e a településen (társulásban) élők számára a közoktatási szakszolgálati és szakmai szolgáltatási feladatok?	igen	nem

4.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
A gyermekek helyzete	<i>a családok helyzetének drasztikus romlása miatt az elszegényedés jelei tapasztalhatóak a</i>	<i>óvodai, iskolai odafigyelés, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruhagyűjtés,</i>	<i>a HH és HHH gyermekek fokozott figyelemmel kísérése</i>

	gyerekeknél	adományozások megszervezése	
	a mélyszegénységben élő, roma gyermekek nagy részének a szünidőben történő étkeztetése nem megfelelően biztosított	EU-s élelmiszer segély-csomagokra pályázás, segélycsomagok osztása, ingyenes nyári gyermek-étkeztetés folyamatos biztosítása pályázat útján	gyermekek nyári étkeztetése
	a hátrányos helyzetű gyermekek körében a szociokulturális hátrány erősödése tapasztalható	a hátrányos helyzetű gyermekek körében a szociokulturális hátrány csökkentése, gyerekek táboroztatása	pályázatok táboroztatás témakörében

4.10 Az intézkedési terv megvalósítása⁵⁵

A Helyi Esélyegyenlőségi programban 2013-ban a gyermekek helyzetének, esélyegyenlőségének helyzetelemzése során a 4.9 pontban meghatározott 3 beazonosított társadalmi probléma került megállapításra.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve valamennyi beazonosított problémára tett intézkedési javaslatot.

A 2017. évi felülvizsgálat eredménye:

A gyermekvédelem intézményes rendszere kiépült a településen, a Családsegítő, a Gyermejjóléti szolgálat, az óvodai és iskolai gyermekvédelmi felelősök, pedagógusok és a védőnők összehangolt munkájának köszönhetően összehangoltan működik. Az óvodai, iskolai odafigyelés, jelzések továbbítása folyamatos a segítséget nyújtani tudó szervek felé.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 21/C. §-a rendelkezik a szünidei gyermekétkeztetésről, mely alapján 2016. január 1. napjától kötelező önkormányzati feladat a szünidei gyermekétkeztetés. 2015-ben 159, 2016-ban 159 gyermek részesült nyári gyermekétkeztetésben.

A vakáció kezdetétől folyamatosan biztosítottak az érdeklődő gyermekek részére a szabadidős programok. A veszélyeztetett gyerekek bevonása a programokba folyamatos, lehetőséget biztosítva a

⁵⁵ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

gyereknek közösséggé szerveződésére, a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltésére. A gyermekek számára változatos programokat biztosítottak (biciklitúrák, számháború, bográcsfőzés stb.).

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A nemek szerinti összetétele a megyei és országos mutatóktól kis mértékben eltér Nagykerékiben a 2011. évi adatok alapján, mivel a nők aránya kevéssel alacsonyabb, mint a férfiaké, 49 %. Gyermekkorban és a 18 év alatti lakosság esetében a nemek összetételében a férfiak magasabb aránya a jellemző, ez az eltérés azonban csekély. Jelentős eltérés a következő életszakaszokban sem mutatkozik, a férfiak aránya azonban kismértékben tovább növekszik. A 60 év felettiéknél azonban szignifikáns a változás, a nők aránya jóval magasabb lesz a település közösségében, ami a nők részéről a társadalom egészében várható magasabb átlagéletkor miatt tapasztalható.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

34. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	441	399	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	446	402	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2010	462	411	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2011	465	408	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2012	481	429	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013⁵⁶	463	420	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	464	426	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	472	421	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A nők gazdasági szerepére azért is tekintettel kell lenni, mert az egyszülős családok jelentős részében a nők a családfenntartók. Abban az esetben, ha a nők álláskereső, a család helyzete is megrendülhet, a család segítségre szorul.

Megállapítható, hogy településünkön nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

A nők bérezésével kapcsolatos információink nincsenek, de az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A nők munkaerő-piaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, ha a gyermekek napközbeni ellátása biztosított a településen. A kisgyermekes nők munkavállalását, munkába való visszatérését segíti a bölcsődei és óvodai szolgáltatások teljes körű elérése.

A településen bölcsődei ellátás nincs, viszont az óvodai férőhelyek száma biztosított. A napközi otthonos óvoda férőhelyeinek száma 50 fő. Az óvodába beíratott gyermekek száma 2012-ben 38 fő. Minden harmadik életévét betöltött gyermek számára biztosított az elhelyezés és még van üres férőhely is. A nők elhelyezkedése szempontjából fontos tényező, hogy a gyermekek napközbeni ellátása megoldott legyen.

A településen nincs olyan kezdeményezés, ami a családbarát munkahelyek kialakítását, a nők alternatív foglalkoztatását segítő, a családi kötelezettségeknek való megfelelést segítő vállalkozásokat elismerné, ösztönözné.

⁵⁶ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdi meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

A család- és nővédelmi gondozás célja, hogy a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeit elősegítése a fogamzás előtti gondozás és a genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás alapján (a várandós anya gondozása, a magzat születés előtti gondozása, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása). A településen dolgozó védőnő segíti ezt a fajta gondozást. A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

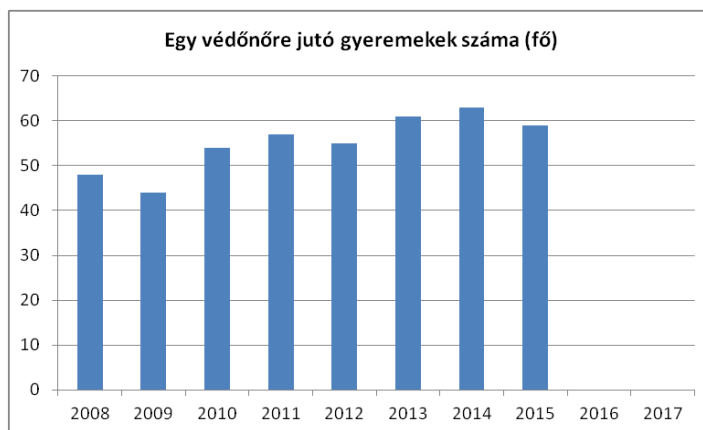
35. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	1	48	48
2009	1	44	44
2010	1	54	54
2011	1	57	57
2012	1	55	55
2013⁵⁷	1	61	61
2014⁵⁸	1	63	63
2015	1	59	59

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

⁵⁷ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁵⁸ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derülhet fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

Nőkkel kapcsolatos erőszakos cselekedetről, családon belüli erőszakról az önkormányzatnak nincs tudomása. Nagyon nehéz sok esetben feltárni az ilyen jellegű problémákat, akár család, akár párkapcsolat esetében. Épp a nők azok, akik a lehető legtovább próbálnak úgy tenni, mintha mi sem történné, ezzel nehezítve a probléma megoldását.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Az otthontalanná vált szülő kérelmére családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és emiatt el kellene választani a gyermeket a szülőjétől. A település önállóan ilyen szolgáltatást nem nyújt, szükség esetén az itt élők a Megyei Intézményfenntartó Központ által működtetett intézményeket veheti igénybe.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők a helyi közéletben, a település közösségi programjainak szervezésében szívesen részt vesznek. A 7 fős képviselő-testületben 2 nő vesz részt, az alpolgármester és egy képviselő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten érintő társadalmi problémák felszámolására indított kezdeményezések a településen nincsenek, mivel nem érzékelhetők a nőket érő hátrányos megkülönböztetés, így annak felszámolására sem jött létre kezdeményezés.

5.8 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Van-e nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt minden szakterületen?	nem	igen
Van-e a településen célzottan a nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátás?	nem releváns	nem
Biztosított-e a gyermeküket egyedül nevelő nők rugalmas munkavégzése az önkormányzati intézményekben?	igen	nem
Alkalmazkodnak-e az önkormányzat által fenntartott nevelési, oktatási, szociális intézmények a nők foglalkoztatási igényeihez?	igen	nem
Biztosított-e a nők részvétele a helyi döntéshozatalban?	igen	nem

5.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Nők helyzete	az önkormányzat nem rendelkezik nemekre érzékeny adatokkal az önkormányzat által felügyelt szakterületekre	nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés, értékelés	nemekre érzékeny adatbázis elkészítése
	a családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások elérhetősége nem jellemző a településre	a település közművelődési intézményei és a szociális rendszer munkatársai, valamint a civil szervezetek összefogásával rendszeres családbarát programok és rendezvények szervezése	a családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások bővítése
	a gyermeküket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család szegénysége	a problémával érintettek beazonosítása, a szociális ellátás lehetőségeiről tájékoztatás, a gyermekek ingyenes étkeztetése az intézményekben, időszakos	a gyermeküket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő álláskereső szülők gazdasági kiszolgáltatottságának

		gyűjtések szervezése, gyermekek rendezvényekre való eljutásának biztosítása	enyhítése
	nagyarányú munka-nélküliség, magas a tartós munkanélküliek között a nők aránya	közfoglalkoztatás szervezése tartós munkanélküli nők számára	nők, elsősorban a tartós munkanélküli nők közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása

5.10 Az intézkedési terv megvalósítása⁵⁹

A Helyi Esélyegyenlőségi programban 2013-ban a nők esélyegyenlőségének helyzetelemzése során a 5.9 pontban meghatározott 4 beazonosított társadalmi probléma került megállapításra.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve valamennyi beazonosított problémára tett intézkedési javaslatot.

A 2017. évi felülvizsgálat eredménye:

A településen élőkre vonatkozóan a nemekre érzékeny adatbázis létrehozásához szükséges adatgyűjtés elvégzéséhez a munkacsoport létrehozása megtörtént, az adatgyűjtés megkezdődött a felmérés elvégzéséhez.

A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdasági kiszolgáltatottságának enyhítése érdekében a problémával érintettek beazonosítása megtörtént, a helyzetük javítását segítő tájékoztatók, kiadványok eljuttatása számukra folyamatosan biztosított. A gyermekek ingyenes étkeztetése az intézményekben megvalósul, az időszakos gyűjtések szervezése, gyermekek rendezvényre való eljutásának biztosítása folyamatos.

A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége területen megállapítható, hogy a nők foglalkoztatási helyzete az elmúlt években nem változott. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a tartós munkanélküli nők közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonására, minden közfoglalkoztatással kapcsolatos kérelmet benyújt a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Berettyóújfalui Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályához, így teljesült az intézkedési tervben megfogalmazott, tartós munkanélküli nők számának csökkentésére vonatkozó intézkedés is. A regisztrált munkanélküli nőkön belül a 180 napnál régebben regisztrált nők aránya 2013. évtől 50 % alatti.

⁵⁹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A magyar társadalom elöregedő társadalom. Az elöregedés kihívásaira adott válaszok az „aktív öregedés” ezért nálunk is egyre inkább a figyelem középpontjába kerül. Az aktív és méltó időskor érdekében szükséges az idős emberek aktív és széleskörű részvételének elősegítése, ennek érdekében idősbarát fizikai és társadalmi környezet megteremtése, és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés bővítése.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

- saját jogú nyugdíj
 - öregségi nyugdíj
 - rehabilitációs járadék
- hozzátartozói nyugdíj
 - özvegyi
 - árvaellátás
 - szülői
 - baleseti hozzátartozói nyugellátás
 - özvegyi járadék

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

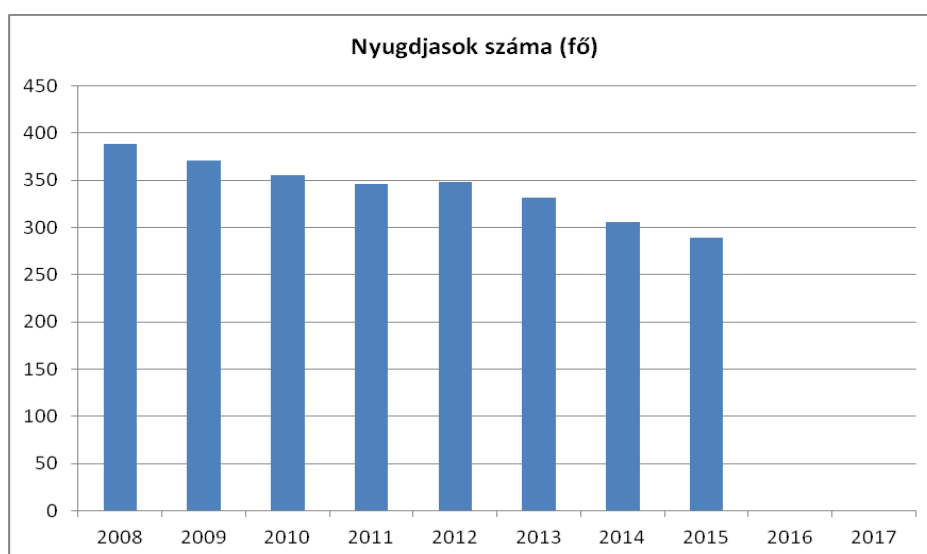
A településen a 2011. évi statisztikai adatok alapján, a 64 éven felüliek száma 194 fő. Ebből a nők száma 116 fő, a férfiak száma 78 fő, a magyarországi helyzethez hasonlóan több az idős korosztályból a nő, mint a férfi. A községben a 64 év felettiek aránya az összlakosság közel 15 %-a.

A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják.

36. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	169	219	388
2009	166	205	371
2010	160	195	355
2011	157	189	346
2012⁶⁰	153	195	348
2013	143	189	332
2014⁶¹	135	171	306
2015	127	162	289

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idős korosztály (jellemzően az 50 év feletti) foglalkoztatási mutatói a településen igen alacsonyak. A településen a regisztrált munkanélküliek száma 2012. évben 160 fő volt, ebből az 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők száma 34 fő. Arányuk igen magas, a nyilvántartott álláskeresők 21,2 %-a 50 év feletti. Annak a személynek, aki ebben a korban munkanélkülivé válik, az elhelyezkedési esélye alacsony.

A községben élő nyugdíjasok további foglalkoztatásáról nincsenek adataink. A településen élő idős emberek helyben, a ház körüli mezőgazdasági termelésből önmaguk és szűkebb családjuk számára zöldséget termesztnek, kisállatokat tenyésztnek, többen feltételezhetően közülük kerülnek ki az őstermelők, de vannak olyan idősök, akik egyéni gazdasági vállalkozásukat továbbviszik így biztosítva az aktív időskort.

⁶⁰ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁶¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az idősök nyugdíjai alacsonyak, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. Az idősök, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkezik.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az, hogy az idősök hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősökkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény. A szociális étkeztetés keretében az idősöknek igény szerint házhoz szállítja az önkormányzat az ebédet.

Nagykerékiben 2008-tól idősök nappali ellátást biztosító intézmény már nem működik.

37. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	195	0	0%
2009	193	0	0%
2010	192	0	0%
2011	194	0	0%
2012	211	0	0%
2013⁶²	204	0	0%
2014⁶³	224	0	0%
2015	202	0	0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adat

Az idősök ellátását segíti az **időskorúak járadéka**, mely a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,

⁶² Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁶³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

38. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	2
2009	2
2010	2
2011	2
2012	2
2013⁶⁴	3
2014⁶⁵	4
2015	5

Forrás: TelR, KSH Tstar

Nagykerékiben ebben az ellátásban 2008-2012. közötti időszakban 2 fő részesült.

Nagykerékiben ebben az ellátásban 2014-ben 3 fő részesült.⁶⁶

A statisztikai adatok alapján az utóbbi években erősödni látszik az a tendencia, hogy az idős emberek ameddig csak el tudják látni magukat, még a megözvegyülés után sem költöznek össze gyermekeikkel, unokáikkal, hanem megpróbálnak önállóan élni. Ennek ellenére a családi kapcsolatoknak nagy jelentősége van az idős emberek életében. A feleslegesség tudata, a bizonytalanságérzet akkor is fizikai-lelki hanyatlást idézhet elő, ha az idős emberek viszonylag kiegyensúlyozott anyagi lehetőségek között is élnek. Ezért az idősek életmódját javító társadalmi programok, civil szervezetek tevékenységét az élet e területére, az intenzív családi kapcsolatokból kirekesztődő idős emberek aktivitásának erősítésére célszerű kiterjeszteni.

Az önkormányzat évente hagyományosan megrendezi az idősek napját. A rendezvényre a helyi óvodások és kisiskolások is nagy szeretettel készülnek.

A közszolgáltatások infó-kommunikációs akadálymentesítése még nem megoldott. Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, mely azonban nem akadálymentesített. A honlapon a települést érintő friss hírek,

⁶⁴ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁶⁵ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁶⁶ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

információk is elérhetők, valamint működik e-ügyintézés is, amelynek keretében elérhetők és letölthetők az ügyintézéshez szükséges dokumentumok.

Az idősök informatikai jártasságáról nem készült felmérés, így nem rendelkezünk pontos adatokkal arról, hogy az idősebb korosztály mennyire képes kihasználni ezeket a lehetőségeket.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A községben **Nyugdíjas Klub** szerveződött, mely lehetőséget biztosít az idősebb korosztály számára a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltésére, közös programok szervezésére. Nyugdíjas találkozókra vesznek részt, kirándulásokat szerveznek.

A település a helyben biztosított szűrővizsgálatokkal segíti az idős emberek egészségmegőrzését, a betegségek korai felismerését. A háziorvosi ellátás keretében a pácienseinknek lehetőségük van előre bejelentkezni, és időpontot kérni háziorvosi vizsgálatra, továbbá a hosszas várakozás elkerülése miatt a rendelőben kihelyeztek egy postaládát, amibe a betegek a havi, rendszeresen szedett gyógyszereik listáját dobhatják be és másnap reggel megkapják a recepteket. Keddi napokon történik a vérvétel, a laborok beszállítását az önkormányzat végzi. Azoknál az idős betegeknél, akik nem tudnak házon kívül közlekedni, megoldják, hogy az otthonukban le veszik a laborvizsgálathoz a vért. Több idős beteget, aki nem tud megjelenni a rendelőbe, havi rendszerességgel meglátogatja a háziorvos az otthonában.

A települési közösségtől különleges figyelmet igényelnek azok az idős emberek, akik 80 év felettiek és egyedül élnek, vagy azok, akik éppen kórházból tértek haza, és egyedül élnek.

6.5 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Biztosított-e a településen az egészségügyi és szociális szolgáltatások összehangolása az idősödők és az idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembe vételével?	igen	nem
Biztosított-e a településen az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával?	nem	igen
Biztosított-e a településen az idősök társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvétele?	részben	igen
Meghaladja-e a településen az 50 év felettiek körében a regisztrált munkanélküliek számaránya a 10 százalékot?	igen	igen
Biztosított-e az idősök részvétele a helyi döntéshozatalban?	igen	nem

6.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Idősek helyzete	<i>kiugróan magas a településen az 50 év felettiak körében a regisztrált munkanélküliek számaránya</i>	<i>az 50 év feletti regisztrált munka-nélküliek számára közfoglalkoztatás szervezés</i>	<i>az 50 év feletti regisztrált munka-nélküliek szám-arányának csökkentése</i>
	<i>az idősek a bűnelkövetés során a leginkább veszélyeztetett csoport, korosztály</i>	<i>idősek védelmét szolgáló intézkedések, programok, tájékoztatás, Polgárőrség fokozott járőrözése</i>	<i>az idős emberek biztonságának támogatása</i>
	<i>a településen élők körében magas az egyedül élők aránya</i>	<i>közös Generációs programok szervezése az idősek és fiatalok kapcsolatának erősítéséhez</i>	<i>Generációs programok</i>
	<i>kevés az időskorúak számára új ismeretek megszerzésére indított program</i>	<i>az aktív időskor fenntartását segítő, nyugdíjasok igényei alapján tervezett program pl. internethasználat</i>	<i>az élethosszig tartó tanulás feltételeit a nyugdíjasok számára is biztosító helyi programok tervezése.</i>

6.7 Az intézkedési terv megvalósítása⁶⁷

A Helyi Esélyegyenlőségi programban 2013-ban az idősek esélyegyenlőségének helyzetelemzése során a 6.6 pontban meghatározott 4 beazonosított társadalmi probléma került megállapításra.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve valamennyi beazonosított problémára tett intézkedési javaslatot.

A 2017. évi felülvizsgálat eredménye:

Mind a képzések, mind a foglalkoztatást elősegítő támogatások hozzájárultak az idősek esélyegyenlőségének érvényesüléséhez. Az önkormányzat fokozott figyelmet fordított az elmúlt

⁶⁷ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

években is az 50 év feletti munkanélküliek közfoglalkoztatásba történő bevonására, bár még nem sikerült elérni az intézkedési tervben meghatározott célértéket.

Az idős és a főleg egyedül élő idős emberek biztonságára nagy hangsúlyt fektet önkormányzat. A polgárőrséggel és rendőrséggel folyamatos az együttműködés. Az érintett célcsoporttal való kapcsolattartás és tájékoztatás folyamatos. A polgárőrséggel és rendőrséggel folyamatos az együttműködés.

Az önkormányzat, civil szerveződések, művelődési ház továbbra is rendszeresen szerveznek a település lakossága számára kulturális programokat, ünnepségeket, egészségügyi szűrővizsgálatokat, prevenciós jellegű előadásokat, az egyes ünnepekhez kapcsolódó rendezvényeket. Az aktív időskor fenntartását segítő, nyugdíjasok igényei alapján tervezett programok (pl. internethasználat) biztosítottak a településen.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember élt Magyarországon, a népesség 5,7%-a. Az 1990. évi népszámláláshoz képest a fogyatékkal élő emberek létszáma és aránya jelentősen emelkedett. A létszámnövekedés azzal is összefügghet, hogy 2001-ben a fogyatékkal élő emberek – többek között a jól előkészített és végrehajtott kommunikáció eredményeképpen – többen vállalták fogyatékoságukat, mint 1990-ben. Ugyanakkor az is elképzelhető, hogy a fogyatékoság mind pontosabb meghatározása következtében többen vannak tisztában egészségi állapotuk fogyatékosággal kapcsolatos jellegével.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok településünkre vonatkozóan, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A településen élő megváltozott munkaképességű személyek számáról nem rendelkezik az önkormányzat sem célcsoporti, sem nemek szerinti, sem pedig kor szerinti adatokkal. Foglalkoztatási helyzetükről nincsenek pontos információi a település önkormányzatának.

39. számú táblázat - Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	44	n.a.
2009	42	n.a.
2010	37	n.a.
2011	n.a.	n.a.
2012⁶⁸	75	n.a.
2013	73	n.a.
2014⁶⁹	69	n.a.
2015	64	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, járadék, segély.

A fogyatékkal élők pénzbeli, természetbeni ellátása a jogosultság alapján történik. Nem tekinti külön az önkormányzat a fogyatékos személyeket egy-egy ellátás biztosításánál, ezért a szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is. Nyilvántartott adattal azonban csak az alanyi jogon közgyógyellátásban részesülők (2012. évben 51 fő), az időskorúak járadékában (2012. évben 2 fő), súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatásában (2012. évben 85 fő), súlyos fogyatékos hozzátartozó ápolása címén (2012. évben 4 fő), részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

A házi segítségnyújtás is olyan ellátás, amire a fogyatékos személyek is jogosultak lehetnek. Bejelentett igényük szerint biztosítjuk a lakókörnyezetben történő ellátásukat, szem előtt tartva életvitelük önállóságának megőrzését. Feltételezhetően vannak fogyatékos személyekkel együtt élő családok, akik családsegítésre szorultak az elmúlt évben, vagy gyermekeik számára gyermekvédelmi kedvezményt utal az önkormányzat.

⁶⁸ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁶⁹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

A településen sem önkormányzati, sem egyházi, sem civil fenntartású intézmény a nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élő személyek számára nincs.

40. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar;

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember - azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek - speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek (hangostérkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.). A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

Az akadálymentesítés követelménye beépítésre került a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is, hogy a különböző közszolgáltatásokat nyújtó szervek vezetői szembesüljenek azzal, hogy az ő ügyfélkörükben is vannak, lehetnek fogyatékos emberek. A fentiekén túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedtté váljon az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége.

Ugyancsak elengedhetetlen, hogy alapkövetelménnyé váljon az egyetemes tervezés módszere. Ennek lényege, hogy a használati tárgytól az épületeken át egészen a közszolgáltatásokig mindent úgy kell megtervezni, hogy az már a létrejöttékor, eleve megfeleljen az egyenlő esélyű hozzáférés

követelményeinek, s hogy ezért ne kelljen – jelentős idő, energia és pénz ráfordításával – utólag akadálymentesíteni.

A mozgásukban akadályozottak, az idősek, nők- és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékkal élők csoportja számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

A fizikai akadálymentesítés az intézmények egy részénél megtörtént a korábbi években (Polgármesteri Hivatal, Orvosi rendelő) más intézményeknél még nem megfelelő (védőnői szolgálat, könyvtár épülete, egészségház). Az épületen belüli akadálymentesítés is még több esetben megoldásra vár. Az ügyintézők, dolgozók azonban minden esetben biztosítják számukra a szolgáltatások elérését ott is, ahol fizikailag ez nehézségekbe ütközik.

A szakellátások Berettyóújfaluban, vagy Debrecenben vannak, az ide történő eljutás feltételezhetően a fogyatékos személyek számára problémát jelent.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során folyamatosan gondoskodik az önkormányzat a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

7.4 Kulcsproblémák összefoglalása

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
A közszférában arányuknak megfelelő mértékben dolgoznak-e fogyatékkal élő munkavállalók a településen?	részben	nem
Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek megfelelnek-e az egyenlő hozzáférés követelményeinek?	nem releváns	nem
Biztosított-e az akadálymentesítés az önkormányzati intézményekben?	részben	igen
A szociális alapellátás szolgáltatásai hozzáférhetőek és elérhetőek-e a fogyatékkal élő emberek számára?	igen	nem
A szociális szakellátás szolgáltatásai segítik-e a fogyatékkal élő emberek rehabilitációját?	nem releváns	nem

7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Fogyatékkal élők helyzete	nincsenek pontos információk a településen fogyatékkal élők számáról, koráról, iskolai végzettségéről, foglalkoztatottságáról	adatgyűjtés módjának, adattartalmának, résztvevőinek meghatározása	a településen fogyatékkal élők számának, korának, iskolai végzettségének, foglalkoztatottságának meghatározása
	a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem teljes körű	az akadálymentesítés áttekintése, pályázatok keresése a fejlesztéshez	a középületek teljes körű akadálymentesítése
	az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése nem megoldott	honlap fejlesztés	az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése

7.6 Az intézkedési terv megvalósítása⁷⁰

A Helyi Esélyegyenlőségi programban 2013-ban a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének helyzetelemzése során a 7.5 pontban meghatározott 3 beazonosított társadalmi probléma került megállapításra.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve valamennyi beazonosított problémára tett intézkedési javaslatot.

A 2017. évi felülvizsgálat eredménye:

A HEP felülvizsgálat során újonnan feltárt problémát, illetve új fejlesztési lehetőséget nem állapítottunk meg, viszont a korábban beazonosított problémák továbbra is aktuálisak.

⁷⁰ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

8. Helyi partnerség

A 3-7. pontban szereplő célcsoportok élethelyzetének javításával kapcsolatban együttműködő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések bemutatása:

Partner megnevezése	Az együttműködés területe	Érintett esélyegyenlőségi célcsoportok	Az együttműködés formája
Nagykerekai Roma Nemzetiségi Önkormányzat	komplex	mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek	együttműködési megállapodás alapján, folyamatos
Biharkeresztesi Egyesített Szociális Intézmények	komplex	idősek, mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, fogyatékkal élők	folyamatos
Szivárvány Óvoda és Bölcsőde	óvodai nevelés, szabadidő szervezés	gyermekek	folyamatos
Bocskai István Bocskai István Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	általános iskolai, középiskolai oktatás, nevelés	gyermekek	folyamatos
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Berettyóújfalui Járási Hivatal II. Járási Munkaügyi Kirendeltsége	foglalkoztatás	mélyszegénységben élők és romák, nők	rendszeres
Védőnői Szolgálat	komplex	gyermekek, nők	folyamatos
Háziorvosi Szolgálat	komplex	mélyszegénységben élők és romák, idősek, gyermekek, fogyatékkal élők, nők	folyamatos
Nagykerekai Polgárőrség	biztonság	mélyszegénységben élők és romák, idősek,	folyamatos

		gyermekek, fogyatékkal élők, nők	
Nyugdíjas Klub	szabadidő szervezés	idősek	időszakos

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. A Települési Esélyegyenlőségi Program számára minél szélesebb nyilvánosság biztosítása szükséges.

Nagykerekai Község Önkormányzat Képviselő-testülete a településen működő szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési intézmények meghívása mellett, nyilvános képviselő-testületi ülésen tárgyalja és fogadja el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

A honlapon az elfogadott dokumentum is hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

8. A HEP felülvizsgálatának összegzése⁷¹

A HEP felülvizsgálat során újonnan feltárt problémát, illetve új fejlesztési lehetőséget nem állapítottunk meg, viszont a korábban beazonosított problémák továbbra is aktuálisak. A még folyamatban lévő intézkedések megvalósításához és a már megvalósult eredmények további biztosítása érdekében szükséges a pályázati lehetőségek folyamatos figyelemmel kísérése és kiaknázása.

1. Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége

1.1. Intézkedés: Adatgyűjtés

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Releváns adatállomány készítése a mélyszegénységben élőkről és romákról.*

Az intézkedés csak részben valósult meg a kitűzött határidőre, a munkacsoport felállt, de az adatok gyűjtése, elemzése még folyamatban van.

⁷¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

1.2. Intézkedés: Tartós munkanélküliek közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása

- ***Az intézkedéssel elérni kívánt cél: A regisztrált munkanélkülieken belül a 180 napnál régebben regisztráltak aránya kevesebb, mint 45 %.***

A regisztrált munkanélkülieken belül a 180 napnál régebben regisztráltak aránya 2013. évtől kevesebb, mint 50 %, az intézkedés már megvalósult.

1.3. Intézkedés: Egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése, a szűrések kiterjesztése különböző egészségügyi területekre

- ***Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Évente legalább 30 fő részvétele.***

Az intézkedés már megvalósult, de folyamatosan fenn kell tartani.

2. A gyermekek esélyegyenlősége

2.1. Intézkedés: A HH és HHH gyermekek fokozott figyelemmel kísérése

- ***Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Gyermekek veszélyeztetettségének csökkentése***

Az intézkedés már megvalósult

2.2. Intézkedés: Gyermekek nyári étkeztetése

- ***Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Minden rászoruló gyermek számára biztosított nyári étkeztetés***

Az intézkedés már megvalósult

2.3. Intézkedés: Pályázatok táboroztatás témakörében

- ***Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Legalább 10 gyerek vegyen részt az önkormányzat által szervezett táboroztatásban***

Az intézkedés részben megvalósult, a szabadidős programok biztosítása folyamatos a településen a gyerekek számára.

3. A nők esélyegyenlősége

3.1. Intézkedés: Nemekre érzékeny adatbázis elkészítése

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Nemekre érzékeny adatállomány létrejötte*

Az intézkedés csak részben valósult meg a kitűzött határidőre.

3.2. Intézkedés: A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások bővítése

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: évente legalább 2 program*

Az intézkedés megvalósult és folyamatos.

3.3. Intézkedés: A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdasági kiszolgáltatottságának enyhítése

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: a problémával érintettek beazonosítása, a szociális ellátás lehetőségeiről tájékoztatás, a gyermekek ingyenes étkeztetése az intézményekben, időszakos gyűjtések szervezése*

Az intézkedés megvalósult és folyamatos.

3.4. Intézkedés: Nők, elsősorban a tartós munkanélküli nők közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: A regisztrált munkanélküli nőkön belül a 180 napnál régebben regisztrált nők aránya 50 % alatt legyen.*

Az intézkedés megvalósult. A regisztrált munkanélküli nőkön belül a 180 napnál régebben regisztrált nők aránya 2013. évtől 50 % alatti. Az önkormányzat fokozatosan bevonja az érintett célcsoportot a közfoglalkoztatási programokba és minden közfoglalkoztatással kapcsolatos kérelmet, benyújt a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Berettyóújfalui Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályához.

4. Az idősek esélyegyenlősége

4.1. Intézkedés: Az 50 év feletti regisztrált munkanélküliek foglalkoztatásának növelése

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: A regisztrált munkanélkülieken belül az 50 éven felüliek aránya kevesebb legyen, mint 18 %.*

Az intézkedés még nem valósult meg, mert arányuk 2015-ben 31 % volt. Az önkormányzat fokozatosan bevonja az érintett célcsoportot a közfoglalkoztatási programokba és minden közfoglalkoztatással kapcsolatos kérelmet, benyújt a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Berettyóújfalui Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályához.

4.2. Intézkedés: Az idős emberek biztonságának támogatása

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Évente legalább egy program, tájékoztatás*

Az intézkedés megvalósult. Az idős és a főleg egyedül élő idős emberek biztonságára nagy hangsúlyt fektet önkormányzat. A polgárőrséggel és rendőrséggel folyamatos az együttműködés. Az érintett célcsoporttal való kapcsolattartás és tájékoztatás folyamatos.

4.3. Intézkedés: Generációs programok

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: évente legalább egy közösségi program*

Az intézkedés megvalósult és folyamatos.

4.4. Intézkedés: Az élethosszig tartó tanulás feltételeit a nyugdíjasok számára is biztosító helyi programok tervezése

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Évente legalább 1 program.*

Intézkedés megvalósult.

5. Fogyatékkal élők esélyegyenlősége

5.1. Intézkedés: Felmérés, adatgyűjtés a településen fogyatékkal élők számának, korának, iskolai végzettségének, foglalkoztatottságának meghatározására

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Releváns adatállomány a településen fogyatékkal élők számának, korának, iskolai végzettségének, foglalkoztatottságának meghatározására.*

Az intézkedés csak részben valósult meg a kitűzött határidőre.

5.2. Intézkedés: A középületek teljes körű akadálymentesítése

- *Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Minden középület akadálymentesített*

Az intézkedés már részben megvalósult, 2018-as határidőre minden középület akadálymentes lesz.

5.3 Intézkedés: Az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése

- ***Az intézkedéssel elérni kívánt cél: Az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése***

Az intézkedés még nem valósult meg, de a 2018-as határidőre honlapunk akadálymentes lesz.

Intézkedési terv

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések			
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe	Sorszám
1. Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<i>nincs önkormányzati adatgyűjtés, elemzés a településen élő hátrányos helyzetű emberek közszolgáltatásokhoz való hozzáféréséről, igénybe vételéről</i>	<i>rendszeres időközönként felmérés, adatgyűjtés, elemzés a településen élő hátrányos helyzetű emberek közszolgáltatásokhoz való hozzáféréséről, igénybe vételéről</i>	<i>adatgyűjtés</i>	1./1 Részen teljesült. A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig⁷²
	<i>a településen kiemelkedően magas a nyilvántartott álláskeresők között a tartós munkanélküliek aránya</i>	<i>a tartós munkanélküliek nagyobb arányú bevonása a közfoglalkoztatásba, közmunkaprogram további bővítése</i>	<i>tartós munkanélküliek közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása</i>	1./2 Teljesült⁷³
	<i>a település elsősorban hátrányos helyzetű lakossága az egészségügyi</i>	<i>az önkormányzatnak és a helyi civil szervezeteknek, szociális és egészségügyi szakembereknek hasznos szerepet kell vállalniuk a különböző betegségek kialakulását megelőző szűrővizsgálatok</i>	<i>egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel</i>	1./3

⁷² Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁷³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

	<i>szűrővizsgálatokon alacsony számban vesz részt</i>	<i>népszerűsítésében, a helyi szűréseken elsősorban a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak részvételét növelni kell, egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése, a szűrések kiterjesztése különböző egészségügyi területekre, egészségtudatos életmódra nevelés</i>	<i>ösztönzése, a szűrések kiterjesztése különböző egészségügyi területekre</i>	Teljesült⁷⁴
2. Gyermekek	<i>a családok helyzetének drasztikus romlása miatt az elszegényedés jelei tapasztalhatóak a gyerekeknél</i>	<i>óvodai, iskolai odafigyelés, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruhagyűjtés, adományozások megszervezése</i>	<i>a HH és HHH gyermekek fokozott figyelemmel kísérése</i>	2./1 Teljesült⁷⁵
	<i>a mélyszegénységben élő, roma gyermekek nagy részének a szünidőben történő étkeztetése nem megfelelően biztosított</i>	<i>EU-s élelmiszer segély-csomagokra pályázás, segélycsomagok osztása, ingyenes nyári gyermek-étkeztetés folyamatos biztosítása pályázat útján</i>	<i>gyermekek nyári étkeztetése</i>	2./2 Teljesült⁷⁶
	<i>a hátrányos helyzetű gyermekek körében a szociokulturális hátrány erősödése tapasztalható</i>	<i>a hátrányos helyzetű gyermekek körében a szociokulturális hátrány csökkentése, gyerekek táboroztatása</i>	<i>pályázatok táboroztatás témakörében</i>	2./3 Részen teljesült. A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig⁷⁷

⁷⁴ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁷⁵ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁷⁶ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁷⁷ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

3. Nők	<i>az önkormányzat nem rendelkezik nemekre érzékeny adatokkal az önkormányzat által felügyelt szakterületekre</i>	<i>nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés, értékelés</i>	<i>nemekre érzékeny adatbázis elkészítése</i>	3./1 Részen teljesült. A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig⁷⁸
	<i>a családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások elérhetősége nem jellemző a településre</i>	<i>a település közművelődési intézményei és a szociális rendszer munkatársai, valamint a civil szervezetek összefogásával rendszeres családbarát programok és rendezvények szervezése</i>	<i>a családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások bővítése</i>	3./2 Teljesült⁷⁹
	<i>a gyermeküket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család szegénysége</i>	<i>a problémával érintettek beazonosítása, a szociális ellátás lehetőségeiről tájékoztatás, a gyermekek ingyenes étkeztetése az intézményekben, időszakos gyűjtések szervezése, gyermekek rendezvényekre való eljuttatásának biztosítása</i>	<i>a gyermeküket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő álláskereső szülők gazdasági kiszolgáltatottságának enyhítése</i>	3./3 Teljesült⁸⁰
	<i>nagyarányú munka-nélküliség, magas a tartós</i>	<i>közfoglalkoztatás szervezése tartós munkanélküli nők számára</i>	<i>nők, elsősorban a tartós munkanélküli</i>	3./4

⁷⁸ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁷⁹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁸⁰ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

	<i>munkanélküliek között a nők aránya</i>		<i>nők közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása</i>	Teljesült⁸¹
4. Idősek	<i>kiugróan magas a településen az 50 év felettiak körében a regisztrált munkanélküliek számaránya</i>	<i>az 50 év feletti regisztrált munka-nélküliek számára közfoglalkoztatás szervezés</i>	<i>az 50 év feletti regisztrált munka-nélküliek szám-arányának csökkentése</i>	4./1 A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig⁸²
	<i>az idősek a bűnelkövetés során a leginkább veszélyeztetett csoport, korosztály</i>	<i>idősek védelmét szolgáló intézkedések, programok, tájékoztatás, Polgárőrség fokozott járőrözése</i>	<i>az idős emberek biztonságának támogatása</i>	4./2 Teljesült⁸³
	<i>a településen élők körében magas az egyedül élők aránya</i>	<i>közös Generációs programok szervezése az idősek és fiatalok kapcsolatának erősítéséhez</i>	<i>Generációs Programok</i>	4./3 Teljesült⁸⁴
	<i>kevés az időskorúak számára új ismeretek megszerzésére indított program</i>	<i>az aktív időskor fenntartását segítő, nyugdíjasok igényei alapján tervezett program pl. internethasználat</i>	<i>az élethosszig tartó tanulás feltételeit a nyugdíjasok számára is biztosító helyi programok tervezése.</i>	4./4 Teljesült⁸⁵

⁸¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁸² Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁸³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁸⁴ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

⁸⁵ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

5. Fogyatékkal élők	nincsenek pontos információk a településen fogyatékossgal élők számáról, koráról, iskolai végzettségéről, foglalkoztatottságáról	adatgyűjtés módjának, adattartalmának, résztvevőinek meghatározása	a településen fogyatékossgal élők számának, korának, iskolai végzettségének, foglalkoztatottságána k meghatározása	5./1 Részben teljesült. A határidő meghosszabbít ása indokolt 2018.06.30-ig⁸⁶
	a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadály- mentesítése nem teljes körű	az akadálymentesítés áttekintése, pályázatok keresése a fejlesztéshez	a középületek teljes körű akadálymentesítése	5./2
	az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése nem megoldott	honlap fejlesztés	az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése	5./3

⁸⁶ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

2. Az intézkedési területek részletes kifejtése

1./1

Az intézkedés címe		Adatgyűjtés
Az intézkedés pontos célcsoportja		mélyszegénységben élők, romák
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	adatállománnyal nem rendelkezik az önkormányzat
	Célérték	adatállománnyal rendelkezik az önkormányzat
Célérték elérésének dátuma		2015.06.30. Új határidő: 2017.06.30.⁸⁷ A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig⁸⁸
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Nem releváns.
Az intézkedés tartalma		rendszeres időközönként felmérés, adatgyűjtés, elemzés a településen élő hátrányos helyzetű emberek közszolgáltatásokhoz való hozzáféréséről, igénybe vételéről
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		adatállomány létrejötte
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán erőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		fenntartás frissítéssel

⁸⁷ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁸⁸ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		<i>Tartós munkanélküliek közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása</i>
Az intézkedés pontos célcsoportja		mélyszegénységben élők és a romák
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nyilvántartott álláskereső 63,2%-a
	Célérték	nyilvántartott álláskereső 50 %-a
Célérték elérésének dátuma		pályázat kiírásához kapcsolódó - 2015.06.30. <i>Teljesült⁸⁹</i>
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		a tartós munkanélküliek nagyobb arányú bevonása a közfoglalkoztatásba, közmunkaprogram további bővítése
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		180 napnál régebben regisztráltak munkanélküliek arányának csökkenése
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán erőforrás: tervezés előkészítése, pályázat beadása
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		pályázattól függő

⁸⁹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		<i>Egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése, a szűrések kiterjesztése különböző egészségügyi területekre</i>
Az intézkedés pontos célcsoportja		mélyszegénységben élők, romák
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nincs
	Célérték	évente legalább 30 fő
Célérték elérésének dátuma		2018.06.30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		az önkormányzatnak és a helyi civil szervezeteknek, szociális és egészségügyi szakembereknek hasznos szerepet kell vállalniuk a különböző betegségek kialakulását megelőző szűrővizsgálatok népszerűsítésében, a helyi szűréseken elsősorban a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak részvételét növelni kell, egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése, a szűrések kiterjesztése különböző egészségügyi területekre, egészségtudatos életmódra nevelés
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		szűrésen résztvevők száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		a szűrésen résztvevő helyi egészségügyi dolgozók munkaideje
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható

Az intézkedés címe		A HH és HHH gyermekek fokozott figyelemmel kísérése
Az intézkedés pontos célcsoportja		gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nem releváns
	Célérték	nem releváns
Célérték elérésének dátuma		2015.06.30. Teljesült⁹⁰
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Közüktatási Esélyegyenlőségi Terv
Az intézkedés tartalma		óvodai, iskolai odafigyelés, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruhagyűjtés, adományozások megszervezése
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		intézkedések száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán erőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		folyamatosan fenntartható

⁹⁰ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		Gyermekek nyári étkeztetése
Az intézkedés pontos célcsoportja		gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	170 gyermek
	Célérték	minden rászoruló gyermek részére biztosítani
Célérték elérésének dátuma		2015.06.30. Teljesült⁹¹
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Közüktatási Esélyegyenlőségi Terv
Az intézkedés tartalma		EU-s élelmiszer segély-csomagokra pályázás, segélycsomagok osztása, ingyenes nyári gyermek-étkeztetés folyamatos biztosítása pályázat útján
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		étkeztetésben részesülő gyermekek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		szervezési feladat, pályázat benyújtás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		pályázattól függően

⁹¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		Pályázatok táboroztatás témakörében
Az intézkedés pontos célcsoportja		gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nincs ilyen lehetőség
	Célérték	legalább 10 gyerek vesz részt az önkormányzat által szervezett táboroztatásban
Célérték elérésének dátuma		pályázat kiírásához kapcsolódó - 2016.08.31. Új határidő: 2017.06.30.⁹² A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig⁹³
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		a hátrányos helyzetű gyermekek körében a szociokulturális hátrány csökkentése, gyermekek táboroztatása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		résztvevő gyermekek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán erőforrás pályázat elkészítéséhez
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		pályázattól függő

⁹² Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁹³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		Nemekre érzékeny adatbázis elkészítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		nők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nincs adatbázis
	Célérték	adatbázis létrejött
Célérték elérésének dátuma		adatállomány létrehozására 2015.06.30, majd évente frissítve Új határidő: 2017.06.30.⁹⁴ A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig⁹⁵
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns.
Az intézkedés tartalma		adatgyűjtés módjának, adattartalmának, résztvevőinek meghatározása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		adatállomány létrejött
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán erőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		fenntartás frissítéssel

⁹⁴ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁹⁵ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások bővítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		nők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nincs ilyen program
	Célérték	évente legalább 2 program
Célérték elérésének dátuma		2016.12.31. Új határidő: 2017.06.30.⁹⁶ Teljesült⁹⁷
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		programok száma, résztvevők száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		szakemberek munkaideje, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		a pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

⁹⁶ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁹⁷ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		<i>A gyermeküket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő álláskereső szülők gazdasági kiszolgáltatottságának enyhítése</i>
Az intézkedés pontos célcsoportja		nők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nem releváns
	Célérték	nem releváns
Célérték elérésének dátuma		2015.06.30. <i>Új határidő: 2017.06.30.⁹⁸</i> <i>Teljesült⁹⁹</i>
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		a problémával érintettek beazonosítása, a szociális ellátás lehetőségeiről tájékoztatás, a gyermekek ingyenes étkeztetése az intézményekben , időszakos gyűjtések szervezése, gyermekek rendezvényekre való eljutásának biztosítása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		támogatásban, kedvezményben részesülő gyermekek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		pénzügyi, tárgyi és személyi feltételek
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		önkormányzat, közoktatási intézmény koncepciójába beépülve fenntartható

⁹⁸ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

⁹⁹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		Nők, elsősorban a tartós munkanélküli nők közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása
Az intézkedés pontos célcsoportja		nők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	a nyilvántartott álláskereső nők 67,5 %-a tartós munkanélküli
	Célérték	a nyilvántartott álláskereső nők kevesebb, mint 50,0 %-a tartós munkanélküli
Célérték elérésének dátuma		pályázat kiírásához kapcsolódó - 2016.06.30. Teljesült¹⁰⁰
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		közfoglalkoztatás szervezése tartós munkanélküli nők számára
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		tartós munkanélküli nők aránya csökken
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán erőforrás: tervezés előkészítése, pályázat beadása
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		pályázattól függő

¹⁰⁰ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		Az 50 év feletti regisztrált munkanélküliek számarányának csökkentése
Az intézkedés pontos célcsoportja		idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	a nyilvántartott álláskereső 21,2 %-a 50 év feletti
	Célérték	a nyilvántartott álláskereső kevesebb, mint 18 %-a 50 év feletti
Célérték elérésének dátuma		pályázat kiírásához kapcsolódó - 2015.06.30. Új határidő: 2017.06.30.¹⁰¹ A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig¹⁰²
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		az 50 év feletti regisztrált munka-nélküliek számára közfoglalkoztatás szervezés
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		bevolt 50 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán erőforrás: tervezés előkészítése, pályázat beadása
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		pályázattól függő

¹⁰¹ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹⁰² Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		Az idős emberek biztonságának támogatása
Az intézkedés pontos célcsoportja		idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nincs ilyen program, tájékoztatás
	Célérték	évente legalább egy program, tájékoztatás
Célérték elérésének dátuma		2015.06.30. Új határidő: 2017.06.30.¹⁰³ Teljesült¹⁰⁴
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		idősek védelmét szolgáló intézkedések, programok, tájékoztatás, Polgárőrség fokozott járőrözése
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		programok száma, résztvevők száma, tájékoztatás formája
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán, pályázati források kihasználása
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		Polgárőrséggel, rendőrséggel együttműködve folyamatos, pályázattól függő

¹⁰³ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹⁰⁴ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		Generációs programok
Az intézkedés pontos célcsoportja		idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nincs ilyen program
	Célérték	évente legalább egy közösségi program
Célérték elérésének dátuma		2015.06.30. Teljesült¹⁰⁵
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		közös Generációs programok szervezése az idősek és fiatalok kapcsolatának erősítéséhez
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		programokon résztvevők száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		személyi, tárgyi feltételek biztosítása az önkormányzat költségvetésében, pályázati források kihasználása
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		Önkormányzat koncepciójába beépülve fenntartható

¹⁰⁵ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		Az élethosszig tartó tanulás feltételeit a nyugdíjasok számára is biztosító helyi programok tervezése
Az intézkedés pontos célcsoportja		idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	jelenleg nincs ilyen program
	Célérték	évente legalább egy program
Célérték elérésének dátuma		2015.06.30. Új határidő: 2017.06.30.¹⁰⁶ Teljesült¹⁰⁷
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		az aktív időskor fenntartását segítő, nyugdíjasok igényei alapján tervezett programok pl. internethasználat
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		résztevő nyugdíjasok száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		előadó, képző díja
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		pályázati feltételekkel biztosítható

¹⁰⁶ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹⁰⁷ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		A településen fogyatékkal élők számának, korának, iskolai végzettségének, foglalkoztatottságának meghatározása
Az intézkedés pontos célcsoportja		fogyatékkal élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	adatokkal nem rendelkezik az önkormányzat
	Célérték	adatbázis létrejötte
Célérték elérésének dátuma		2015.06.30. Új határidő: 2017.06.30.¹⁰⁸ A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig¹⁰⁹
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		adatgyűjtés módjának, adattartalmának, résztvevőinek meghatározása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		adatállomány létrejötte
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humán erőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések

¹⁰⁸ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹⁰⁹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

Az intézkedés címe		A középületek teljes körű akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		fogyatékkal élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	vannak nem akadálymentesített középületek
	Célérték	minden középület akadálymentesített
Célérték elérésének dátuma		2018.06.30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		az akadálymentesítés áttekintése, pályázatok keresése a fejlesztéshez
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		akadálymentesített középületek száma, utak aránya
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		személyi, tárgyi feltételek biztosítása az önkormányzat költségvetésében, pályázati források kihasználása
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		Önkormányzat, intézmények koncepciójába beépülve fenntartható

Az intézkedés címe		<i>Az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése</i>
Az intézkedés pontos célcsoportja		fogyatékkal élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése nem megoldott
	Célérték	az önkormányzat honlapja akadálymentesített
Célérték elérésének dátuma		2018.06.30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		honlap fejlesztés
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		akadálymentes honlap
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		pénzügyi: a beruházás értéke
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		fenntartás szükség esetén frissítéssel

3. Összegző táblázat - Intézkedési Terv

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1./1	adatgyűjtés	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2015.06.30. A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig¹¹⁰	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
1./2	tartós munkanélküliek közfoglalkoztatásba	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	pályázat kiírásához kapcsolódó –	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

¹¹⁰ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

	történő fokozott bevonása						2015.06.30.			
1./3	egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése, a szűrések kiterjesztése különböző egészségügyi területekre	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	orvos, védőnő, önkormányzat	2018.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
2./1	a HH és HHH gyermekek fokozott figyelemmel kísérése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2015.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
2./2	gyermekek nyári étkeztetése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2015.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
2./3	pályázatok táboroztatás témakörében	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	pályázati kiíráshoz kapcsolódó – 2016.08.31. A határidő meghosszabbítása indokolt	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

							2018.06.30-ig¹¹¹			
III. A nők esélyegyenlősége										
3./1	nemekre érzékeny adatbázis elkészítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	adatállomány létrehozására 2015.06.30, majd évente frissítve A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig¹¹²	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
3./2	a családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások bővítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2016.12.31.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
3./3	a gyermeküket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő álláskereső szülők gazdasági kiszolgáltatottságának enyhítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2015.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

¹¹¹ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

¹¹² Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

3./4	nők, elsősorban a tartós munkanélküli nők közfoglalkoztatásba történő fokozott bevonása	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	pályázat kiírásához kapcsolódó – 2016.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
IV. Az idősök esélyegyenlősége										
4./1	az 50 év feletti regisztrált munkanélküliek számarányának csökkentése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	pályázat kiírásához kapcsolódó – 2015.06.30. A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig¹¹³	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
4./2	az idős emberek biztonságának támogatása	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2015.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
4./3	Generációs programok	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2015.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
4./4	az élethosszig tartó tanulás feltételeit a nyugdíjasok számára	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2015.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

¹¹³ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

	is biztosító helyi programok tervezése									
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
5./1	a településen fogyatékossgal élők számának, korának, iskolai végzettségének, foglalkoztatottságának meghatározása	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2015.06.30. A határidő meghosszabbítása indokolt 2018.06.30-ig¹¹⁴	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
5./2	a középületek teljes körű akadálymentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Képviselő-testület	2018.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
5./3	az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	polgármester	2018.06.30.	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

¹¹⁴ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat

4. Megvalósítás

Nagykerekí Község Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadását megelőzően a konzultáció és véleményformálás lehetőségét minden, a megvalósításba bevont szakmai és társadalmi partner számára biztosítja.

Annak érdekében, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása hatékony, a tervezett intézkedések hosszú távú érvényesülése, fenntartható fejlődése biztosított legyen, Nagykerekí Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot állít fel és működtet.

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum tagjai:

- települési önkormányzat képviselői
- önkormányzati intézmények, szolgáltatók képviselői
- nem önkormányzati intézmények képviselői
- civil partnerek képviselői

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum feladatai:

- A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulásának nyomon követése, dokumentálása;
- a kitűzött célok megvalósulásának vizsgálata, a szükséges beavatkozások meghatározása, beépítése az Intézkedési tervbe;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program kétévenkénti felülvizsgálata;
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, társadalmi konzultációra bocsátása.

Az Intézkedési tervben megjelenített intézkedések részletes tartalmi kidolgozása, a megvalósítandó tevékenységek tervezése az adott szakterület és intézménycsoport képviselőinek aktív részvételével, az e célból létrehozott **tematikus munkacsoportokon belül** valósul meg.

5. A program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program számára minél szélesebb nyilvánosság biztosítása szükséges. Az esélyegyenlőségi intézkedések hatékony megvalósulása, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakításának érdekében Nagykereki Község Önkormányzata a Programot közzéteszi, az egyes intézkedések várható és elért eredményeiről a lakosságot tájékoztatja, illetve évente fórumot szervez.

Felelős: Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője

Határidő: minden év október 31.

6. Kötelezettségek és felelősségi körök

Nagykereki település Helyi Esélyegyenlőségi Programjának **végrehajtásáért** a települési önkormányzat részéről Zilai Károly Polgármester felel.

A polgármester feladata és felelőssége:

- annak biztosítása, hogy a település minden lakója, de főként az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program, illetve, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és a településen működő intézmények, szolgáltatók dolgozói ismerjék és kövessék a benne foglaltakat;
- annak biztosítása, hogy az önkormányzat, illetve az egyes intézmények vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedések végrehajtásához;
- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a szükséges lépéseket megtétele, a jogsértés következményeinek elhárítása céljából a szükséges intézkedések megtétele.

Nagykereki település Helyi Esélyegyenlőségi Programja megvalósításának **koordinációjáért** a települési önkormányzat részéről a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője felel.

Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- az intézkedési tervben érintett felek tevékenységének összehangolása, koordinálása;
- az intézkedések végrehajtásának nyomonkövetése;

- a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum munkájának koordinálása.

7. Elfogadás módja és dátuma

Nagykerekí település Helyi Esélyegyenlőségi Programját a szakmai és társadalmi megvitatását követően az önkormányzat képviselőtestülete megvitatta, és a 47/2013. (VI. 27.) számú önkormányzati határozatával elfogadta.

2015. évi felülvizsgálat:¹¹⁵

Nagykerekí település Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata 2015. évben megtörtént. Nagykerekí Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát a 49/2015. (VI. 24.) számú önkormányzati határozatával elfogadta.

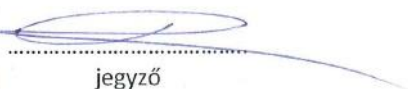
2017. évi felülvizsgálat:¹¹⁶

Nagykerekí település Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata 2017. évben megtörtént. Nagykerekí Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát a 37/2017. (VI. 29.) számú önkormányzati határozatával elfogadta.

Nagykerekí, 2017. június 29.

polgármester

jegyző

¹¹⁵ Megállapította a 2015. évi felülvizsgálat

¹¹⁶ Megállapította a 2017. évi felülvizsgálat